

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Letnik IX.

Celovec, petek, 10. december 1954

Štev. 49 (659)

Delegacija SPZ pri prosvetnem ministru v Celovcu

Prosvetni minister dr. Drimmel je med svojim obiskom na Koroškem včeraj predpoldne sprejel veččlansko delegacijo Slovenske prosvetne zveze, ki je ministra že pred njegovim prihodom v Celovec brzojavno zaprosila za sprejem.

Govornik delegacije, predsednik SPZ dr. Franci Zwitter, je ob navzočnosti deželnega glavarja Wedeniga in direktorja deželnih uradov dr. Newoleta tolmačil ministru zahteve koroških Slovencev v šolskem vprašanju ter mu hkrati predal tozadevno pismeno stališče Slovenske prosvetne zveze.

Minister dr. Drimmel je delegaciji poudaril, da ne more in ne namerava dajati

glede šolskega vprašanja nikakršnih določenih izjav, marveč, da je prišel na Koroško predvsem zato, da to vprašanje, ki ga rešujejo že cele generacije, v stiku s koroškimi oblastmi prouči in da spozna ljudi, ki so zainteresirani na tem vprašanju. Delegaciji je zagotovil, da jemlje na znanje iznešeno mu stališče in da ga bo upošteval pri nadaljnjem obravnavanju tega vprašanja.

Izmed blizu 40 zastopnikov slovenskih prosvetnih društev in raznih šolskih okolišev iz Zilje, Roža, Gur in Podjune je minister posebej sprejel še delegacijo iz Blata in Bistrice pri Pliberku pod vodstvom župana Mirka Kumra in delegaci-

jo iz Dobrle vasi pod vodstvom občinskega odbornika dr. Luke Sienčnika. Na koncu je minister prišel še v dvorano med vse ostale delegate ter jim po rokovanju z vsemi zagotovil, da bo želje, iznešene mu po predsedniku SPZ, upošteval pri reševanju šolskega vprašanja. Ponovno se je zahvalil predsedniku SPZ za iznešene težnje vseh navzočih delegacij in zastopnikov.

Isti dan je minister sprejel tudi predsednika in tajnika Narodnega sveta koroških Slovencev. Prej pa je minister sprejel delegacije tako imenovane »Elternvereinigung« iz Velikovca, Važenberka, Tinj in Vrbe.

Državni obisk ing. Raaba v Ameriki zaključen

Po svojem obisku v Združenih državah se je zvezni kancler ing. Raab podal na državni obisk v Kanado. Prvi dan svojega bivanja tam je bil sprejet pri namestniku kraljice, generalnemu guvernerju Masseyu in pri ministrskemu predsedniku Kanade. Obiskal je parlament in imel tiskovno konferenco, na kateri je med drugim izjavil, da Avstrija ne namerava pristopiti k Atlantskemu ali bilo kakemu drugemu vojaškemu paktu.

Kanadsko vseučilišče v Ottawi je prav tako kakor ameriška univerza v Fultonu podelila avstrijskemu zveznemu kanclerju častni doktorat. Ing. Raab je izrazil svoje posebno zadovoljstvo zlasti nad uspelimi razgovori s kanadskimi gospodarskimi krogi. V sredo je svoj obisk v Kanadi in stem v Ameriki sploh zaključil in se včeraj v New Yorku vkrcal na ladjo, da se spet vrne domov. Med potjo se bo ustavil še v Parizu, kjer se bo razgovarjal s francoskim ministrskim predsednikom Mendes-Franceom. Na Dunaj bo prispel zvezni kancler 18. decembra.

V Berlinu socialistična zmaga

Po proti koncu zelo srditi in neobzirni volilni borbi, v kateri sta predstavljala vrhunec govora predsednika Socialdemokratske stranke Nemčije Ollenhauerja in zapadnonemškega kanclerja Adenauerja v soboto minulega tedna, so bile v nedeljo volitve v mestni parlament zapadnega Berlina.

Nepričakovano visoka volilna udeležba (91,7%) je iznenadila vsa prejšnja domnevanja. Od devetih strank, ki so se potegovala za glasove volivcev, so dobile zadostno število le tri, kajti posebna klavzula v volilnem zakonu pravi, da nimajo pravice do predstaničev v mestnem parlamentu stranke oziroma volilne skupine, ki ne dosežejo vsaj 5% glasov.

Najmočnejša stranka je ostala SPD, ki je dobila 44% glasov, na škodo liberalne FDP je Adenauerjeva klerikalna struja zvišala svoj odstotek od 24,6 na 30, FDP (svobodna demokratska stranka) pa je dobila le še 12,7% napram svojim prejšnjim 23 odstotkom glasov. Vse ostale stranke so dobile manj kot 5% glasov; zlasti je doživela poraz kominformovska SED, ki je dosegla samo 2,7%.

Z izpadom manjšinskih strank je postala socialistična večina absolutna in bo odslej imela SPD 64 mandatov v mestnem parlamentu (prej 61), Adenauerjeva CDU 44 (prej 34) in FDP 19 (prej 32).

Verjetno se bosta najmočnejši stranki SPD in CDU (v nasprotju z vlado v Bonnu, kjer so socialisti v opoziciji, spet sporazumeli za koalicijo v mestnem svetu. Župan zapadnega Berlina bo postal po vsej verjetnosti socialist dr. Suhr.

tedaj izjavil, da bi sovjetska pripravljenost, pristati na umik zasedbenih čet po določenem roku — predlagal je dve leti — lahko občutno zmanjšala mednarodno napetost. Zato smatrajo sedanji francoski korak v Moskvi za sposoben, da spravi v tek razgovore o državni pogodbi, kajti francoski veleposlanik je izrazil željo, naj Moskva po običajni diplomatski liniji stopi v stik s francosko vlado zaradi tega predloga.

Tudi ameriški veleposlanik v Moskvi ima od svoje vlade navodilo, naj začne s pogostejšimi neprisiljenimi razgovori s sovjetskimi vodilnimi osebnostmi. Ameriški zunanji minister Dulles je izjavil, da misli na splošne razgovore med zapadnimi velesilami in Sovjetsko zvezo spomladi, ko bo zapadnoevropski obrambni sistem že uresničen in utrjen. Ni pa še predviden niti datum niti kak dnevni red za take razgovore.

Zakaj ne ista mera za Koroško kot za Južno Tirolsko?

V dunajskem parlamentu so minuli teden med zunanjepolitično razpravo pro-računske debate obravnavali tudi južnotirolsko vprašanje. Med drugimi govorniki je tudi poslanec ljudske stranke dr. Gschnitzer obtožil Italijo, da ne izpolnjuje v dovoljni meri določil pariške pogodbe. Avstrija se z vso pravico protivi proti temu, je dejal, da Italija reklamira Južne Tirolce za sebe, da jih asimilira in izpodriva. Zaradi ukrepov italijanskih oblasti izgublja južnotirolska pokrajina svoj nemški narodnostni značaj, ki bi moral biti po duhu pariškega sporazuma zaščiten in ohranjen. Rimske težnje po asimilaciji in poitalijančevanju niso zaradi tega nič manj nevarne, če se jih ne izvaja več po fašističnih, marveč po demokratičnih metodah. Sklicujoč se na tržaški sporazum in njegove določbe o zaščiti narodnostnih skupin je dr. Gschnitzer poudaril potrebo, da se tudi na Južnem Tirolskem uveljavljajo slični statut kot je bil sklenjen med Jugoslavijo in Italijo za prebivalstvo tržaškega ozemlja; razen takega statuta pa bi morala avstrijska vlada zahtevati tudi posebno mešano komisijo, ki bi — kakor v tržaškem primeru — skrbelo za izvajanje pogodbenih določil. Govornik je še dejal, da je treba južnotirolsko vprašanje reševati v duhu združene Evrope, ki naj narode združuje, a jih hkrati tudi ohranja.

*

Razveseljivo je, da se poslanci v parlamentu zavzemajo za narodnostne pravice avstrijskih rojakov na Južnem Tirolskem. Ugotovivam, predlogom in zahtevam, ki jih je izrekel govornik ljudske stranke, ni moč oporekati tehtnosti in utemeljenosti. Vendar se nam zdi, da pred demokratično javnostjo izgubljajo na prepričevalnosti tako dolgo, dokler skušajo vplivni krogi iste ljudske stranke na Koroškem v odnosu do avstrijskih državljanov slovenskega porekla uveljavljati podobne tendence, o katerih so bile glede stanja na Južnem Tirolskem izrečene v parlamentu na Dunaju ogorčene obsodbe. Mar ni upravičeno vprašanje, zakaj so zagovorniki upoštevanja jezikovnih in ostalih narodnostnih pravic Južnih Tirolcev molče poslušali in niso ugovorjali, ko je dan kasneje šovinistični VdU-jevski govornik v istem parlamentu skušal uveljaviti zahtevo po čimprejšnji spremembi sedanje ureditve dvojezičnega šolstva na Koroškem. Kako se sklada ostra graja razmer na Južnem Tirolskem s početjem reakcionarnih krogov na Koroškem, ki so tik pred obiskom prosvetnega ministra organizirali in v svojem tisku podprli sabotažo veljavnih šolskih zakonov, da bi ustvarili videz upravičenosti svojih šovinističnih zahtev po izgonu slovenskega jezika

še iz tistega kotička javnega življenja, kjer je našel v zadnjih letih na podlagi odredbe o dvojezičnem šolstvu vsaj nekaj uvaževanja in upoštevanja.

Mar ni dvojna morala v tem, da se predstavniki iste stranke v dunajskem parlamentu — nedvomno ne brez utemeljenih razlogov — zgražajo nad tem, da italijanske oblasti izigravajo s pariškimi sporazumom prevzete obveznosti do avstrijske manjšine na Južnem Tirolskem, da pa šovinisti istega političnega porekla na Koroškem nemoteno lahko rovarijo in odrekajo jezikovne in druge narodnostne pravice avstrijskim državljanom slovenske narodnosti. Mar ne bi bile zahteve predstavnikov avstrijske ljudske stranke po razširitvi narodnostnih pravic Južnih Tirolcev, po uvedbi posebnega statuta za njihovo narodnostno zaščito in po postavitvi mešane nadzorne komisije po-

litično in moralno povsem upravičene šele tedaj, če bi vplivni predstavniki iste stranke na Koroškem spremenili in popravili svoj odnos do našega ljudstva in njegovih pravic, če bi bil po zgledu tržaškega sporazuma s posebnim statutom zagamčen narodnostni, kulturni in gospodarski razvoj Slovencev v Avstriji sami in če bi tudi na Koroškem mešana komisija predstavnikov avstrijske in slovenske narodnosti lahko bdela nad tem, da se v deželi s prebivalstvom dveh jezikov in narodnosti pravica ne bi delila več v marsičem po enostranskih vidikih, marveč bi v enaki meri bili upoštevani življenjski interesi obeh narodov. To bi bila vseka kor močna izhodiščna baza in tehten moralni in politični argument pri prizadevanju za izboljšanje položaja avstrijske narodnostne manjšine, ki živi na Južnem Tirolskem pod Italijo.

Obetajoč začetek uresničevanja tržaškega sporazuma

Po londonskem sporazumu o Trstu so dali odgovorni italijanski državniki in politiki že več izjav, ki kažejo na to, da se italijanska vlada zaveda dolžnosti, ki jih je sprejela s prevzemanjem uprave v Trstu. Znana je izjava italijanskega ministrskega predsednika Scelbe, da se bo italijanska vlada potrudila pokopati preteklost in ustvariti vzdušje pristranskega političnega, gospodarskega in socialnega sodelovanja. Italijanski zunanji minister Martino je pred nedavnim v nekem intervjuju poudaril, da podvzemata italijanska in jugoslovanska vlada vse ukrepe za rešitev vprašanj, glede katerih predvideva londonski sporazum neposredna pogajanja med Italijo in Jugoslavijo ter da bo mogoče storiti ponoven korak naprej, ko bodočasne komisije ugodno opravile svoje delo.

V skladu s temi napovedmi so prav te dni v teku jugoslovansko-italijanski raz-

govori, nanašajoči se na nekatere določbe, ki jih vsebuje tržaški sporazum.

Prejšnji petek se je v Vidmu prvič sestala komisija zastopnikov Jugoslavije in Italije, da bi uresničila določilo tržaškega sporazuma o ureditvi obmejnega prometa med obema državama. Razgovori potekajo v pristranem ozračju, pri čemer jugoslovanski zastopniki zagovarjajo načelo, da je treba urediti obmejni promet na vsej jugoslovansko-italijanski meji tako, da bo prebivalstvu, ki živi na obeh straneh meje, čimbolj olajšan prehod.

Včeraj so se v Rimu pričela tudi pogajanja za ustanovitev posebnega mešanega jugoslovansko-italijanskega odbora, ki bo imenovan po predpisih posebnega statuta tržaškega sporazuma in ki bo v smislu tega statuta imel zelo pomembno nalogo pomagati in svetovati v vprašanjih, ki so v zvezi z zaščito narodnostnih skupin pod italijansko in jugoslovansko upravo.

Francoska iniciativa za pogajanja z Moskvo

Kakor znano, odklanjajo zapadne sile vsakršno konferenco s Sovjetsko zvezo, dokler ne bodo začeli veljati pariški sklepi glede nemške suverenosti in ponovne oborožitve ter glede pristopa Zapadne Nemčije k Bruseljskemu in Atlantskemu paktu.

Le francoski ministrski predsednik Mendes-France je že v svojem govoru pred Generalno skupščino OZN o priložnosti svojega nedavnega obiska v Ameriki izrazil mnenje, da bi bilo potrebno, vzporedno s prizadevanji za ratifikacijo pariških sklepov, pripravljati tudi poznej-

šo četverno konferenco z udeležbo zapadnih velesil in Sovjetske zveze. Že v svojem tedanjem govoru je omenil kot termin za tako konferenco, ki naj bi se bavila predvsem z avstrijskim in v drugi vrsti tudi z nemškim vprašanjem, mesec maj prihodnjega leta.

Te dni je francoski veleposlanik v Moskvi po navodilu svoje vlade uradno opozoril sovjetsko vlado na Mendesev predlog glede četverne konference v maju ali ob kakem drugem terminu prihodnjega leta. Francoski premier je s svojim predlogom zlasti zajel avstrijski problem in

Tudi jugoslovanska javnost obsoja gonjo proti dvojezičnem šolstvu

Koroško javnost, posebno pa naše ljudstvo je zadnji čas vznemirila oživiljena aktivnost šovinističnih krogov, zlasti pa dejstvo, da so se ponovno začeli zaletavati v dvojezično šolstvo. Čim je novi prosvetni minister napovedal svoj obisk na Koroškem in svoj namen, da bo ob tej priložnosti razpravljaj tudi o šolskem vprašanju, so ti krogi spet začutili potrebo po sistematičnem zastupljanju političnega ozračja. Nestrpneži v vrstah koroške ÖVP in njihovi VdU-jevski opredeljevalci, ki kljub navideznim razlikam vedno najdejo skupno pot, kadar jim gre za to, da bi ovirali demokratični razvoj v deželi, zlasti pa vselej, kadar skušajo prikrjati naše ljudstvo v njegovih pravicah do enakopravnega življenja, so v teh dneh ponovno pričeli dokazovati, kakšna krivica se godi Korošcem na dvojezičnem ozemlju, ker je za otroke tega ozemlja obvezno dvojezično šolstvo. Sleherni demokrat se strinja s tako ureditvijo in njenim doslednim izvajanjem, le reakcionarni koroški šovinisti se niti po desetih letih obnovljene demokratične republike še niso dokopali do spoznanja, da demokracija ne more biti privileg številčno ali gospodarsko močnejšega, marveč da mora na ozemlju, kjer živita dva naroda, nuditi obema možnost za enakopravno uveljavljanje.

Ponovno rovarjenje proti dvojezičnem šolstvu pa ni povzročilo zaskrbljenosti le med slovenskim ljudstvom na Koroškem, marveč je vzbudilo pozornost ter je odjeknilo tudi v sosedni Jugoslaviji. Tako je v zvezi s kampanjo koroških reakcionarnih krogov poudaril med drugim Slovenski poročevalec:

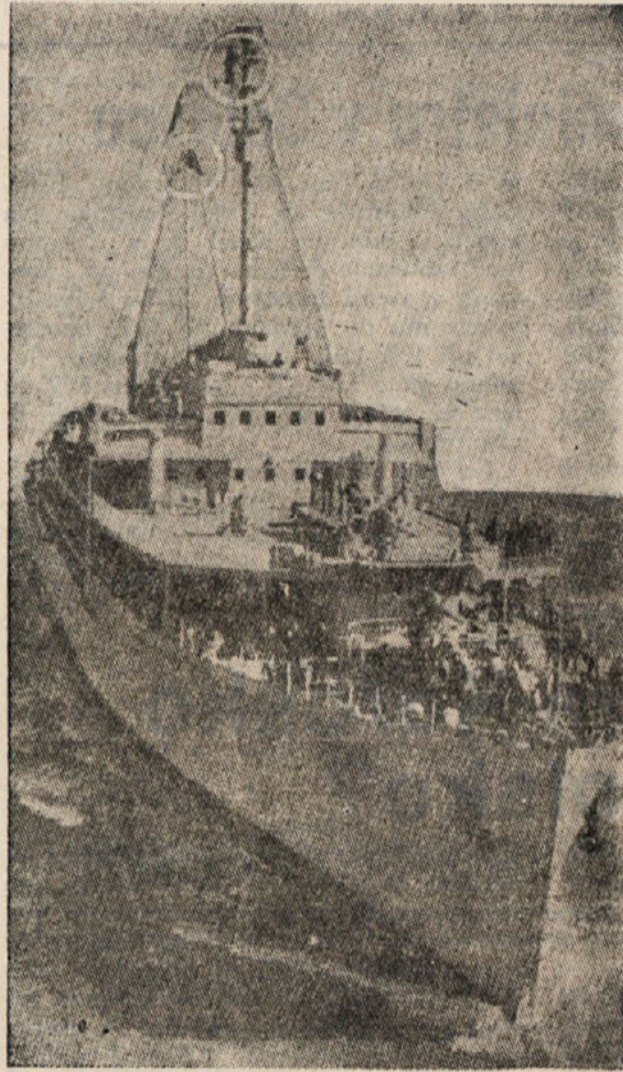
Slovenska javnost pa tudi jugoslovanski krogi so že ponovno poudarili, da smatrajo enakopravnost Slovencev na Koroškem kot važen činitelj v medsebojnih prijateljskih odnosih med Avstrijo in Jugoslavijo in da predstavlja prav doslej veljavna uredba o dvojezičnem šolstvu eno od osnovnih demokratičnih svoboščin koroških Slovencev. Zato je razumljivo, da bi vsak poskus krniti doslej veljavno uredbo o dvojezičnem šolstvu lahko le

negativno deloval na nadaljnje razvijanje dobrih sosedskih odnosov med obema narodnostnima skupinama na Koroškem, s tem pa tudi resno motil poglobljanje prijateljskih vezi med obema deželama.

Zato upravičeno pričakujemo, — zaključuje list — da obisk avstrijskega pro-

svetnega ministra na Koroškem ne bo uvod v nadaljnje krnjenje manjšinskih pravic koroških Slovencev, temveč nasprotno prispevek k manjšanju vpliva šovinističnega krila v ÖVP na Koroškem — v smislu danih izjav in zagotovil zveznih funkcionarjev ÖVP.

S šolsko ladjo „Galeb“ potuje maršal Tito na obisk v Indijo in Burmo

V spremstvu rušilcev „Triglav“ in „Biokovo“ Jugoslovanske vojne mornarice je predsednik FLRJ maršal Tito na šolski ladji „Galeb“ odpotoval v terek minulega tedna iz Reke proti Indiji. Minulo soboto je priplul „Galeb“ v Port Said ob ustju Sueškega prekopa, kjer se je ustavil in šele zvečer nadaljeval pot skozi Sueški prekop v Rdeče morje, v katero je zaplul v nedeljo opoldne. Danes „Galeb“ in njegova spremljevalca „Triglav“ in „Bioko“ že plovejo iz Adenskega zaliva proti Arabskemu morju, to je severnemu Indijskemu oceanu.

Med potjo skozi Sueški prekop, ki sodi k egiptskemu teritoriju, sta predsednika Tita na „Galebu“ pozdravila egiptski guverner sueškega področja in jugoslovanski poslanik v Egiptu.

Ob svojem vladnostnem obisku na „Galebu“ je egiptski guverner sueškega področja maršalu Titu sporočil pozdrave predsednika egiptске vlade Naserja in njegovo željo, da bi se osebno sestal s predsednikom Jugoslavije

Kakor poročajo iz obveščenih krogov, je maršal Tito Naserjev predlog sprejel in se bo z njim sestal verjetno v začetku januarja, ko se bo vračal s svojega obiska v Indiji in Burmi spet skozi egiptsko ozemlje v domovino.

Trgovinski sporazum med Avstrijo in Jugoslavijo

Na podlagi pogajanj, ki jih je imela avstrijsko-jugoslovanska trgovinska komisija na Dunaju od 4. do 27. novembra, je bil v soboto, dne 27. nov. sklenjen sporazum o blagovni izmenjavi med Avstrijo in Jugoslavijo.

Sporazum predvideva, da bosta Avstrija in Jugoslavija v času od letošnjega novembra pa do konca oktobra prihodnjega leta izmenjali blaga v vrednosti 48 milijonov dolarjev. Avstrija bo izvažala v Jugoslavijo železne in jeklene izdelke, papir vseh vrst, magnezit, izdelke elektroindustrije in raznovrstne stroje. Jugoslavija pa bo Avstriji dobavljala kmetijske pridelke, zlasti sveže in suho sadje, sočivje, vino, prašiče in govejo živino, razne rude, barvaste kovine, glinico, brezšivne cevi, trd rezan les in drugo blago.

Med pogajanjimi na Dunaju je avstrijsko-jugoslovanska trgovinska komisija obravnavala tudi nekatera finančna vprašanja.

Prvi obisk italijanskega ministra v Jugoslaviji

Vidni sad zboljšanja odnosov po tržaškem sporazumu je tudi sedanji trodnevni obisk italijanskega ministra za zunanjo trgovino Martinellija v Beogradu. Ta prvi obisk člana italijanske vlade ocenjujejo tudi kot politično zelo pomemben dogodek. Sodijo namreč, da bo omogočil postavitev širših temeljev za trgovinske zveze med Italijo in Jugoslavijo ter sklenitev obsežnejše trgovinske pogodbe in več drugih gospodarskih sporazumov med obema sosednjima državama. Menijo pa tudi, da poslanstvo italijanskega ministra v Jugoslaviji ni omejeno samo na gospodarske probleme.

Papeževa bolezen

Proti koncu minulega tedna se je bolezen papeža Pija XII., ki traja že nekaj tednov, znatno poslabšala. Le s težavo je krizo prestopal, sedaj pa se, kakor pravijo zdravniška poročila iz Rima, njegovo zdravstveno stanje spet postopoma, vendar počasi zboljšuje.

KITAJSKA — mlada svetovna velesila

Prihodnje leto višje otroške doklade . . .

V začetku tega tedna je imel finančni in proračunski odbor avstrijskega parlamenta na svoji seji obravnavati osnutek zakona o izenačenju družinskih bremen, ki je zgrajen na osnovi predlogov obeh vladnih strank. Osnutek je bil sprejet proti glasovom VdU-jevskih zastopnikov v finančnem in proračunskem odboru. Ker je tudi parlamentarni odbor za ustavno vprašanja sprejel spremembo ustavnega zakona, po kateri preide kompetenca za družinske zadeve od zveznih dežel na državne oblasti, je pričakovati, da bo parlament osnutek tega zakona sprejel in da bo zakon začel veljati že s 1. januarjem prihodnjega leta.

Novi zakon o izenačenju družinskih bremen predvideva nadaljevanje otroških dokladov za nesamostojne (delavce, nameščence, uradnike itd.) s pribitki od tretjega otroka dalje, tako da bodo dobivali za prva dva otroka kakor doslej po 105 šilingov, za tretjega in četrtega otroka pa 150 in za vsakega nadaljnjega otroka po 200 šilingov otroške doklade. Na novo bo uvedena družinska doklada za samostojne (obrtnike, kmete, svobodne poklice itd.) v enaki višini in pod enakimi pogoji kakor otroška doklada za nesamostojne, le z razliko, da se začne šele pri drugem otroku izplačevati. Novi zakon bo prinesel razen tega še nekaj olajšav pri določanju upravičenosti za prejemanje otroških dokladov sedaj tudi družinskih dokladov

. . . in znižanje dohodninskega ter meznega davka

Na svoji torkovi seji je ministrski svet odobril novelo k zakonu o dohodninskem in meznem davku, o kateri sta se vladni stranki že prej sporazumeli. Novela predvideva progresivno znižanje davčne mere, pri nizkih zaslužkih za več ko 10% in pri visokih zaslužkih za nekoliko manj ko 10%, ter bo prav tako začela veljati s 1. januarjem 1955. Tak način znižanja dohodninskega in meznega davka je uspeh socialistov, ki so ga izbojevali proti želji finančnega ministra, da

Današnja Ljudska republika Kitajska je bila nekoč ena najstarejših monarhij na svetu, kitajski narod pa je bil svojčas svetovni prvak na kulturnem in tehničnem področju. Nadaljnji razvoj kitajske kulture in tehnike se je skorajda nedadoma končal odnosno je zaostal v 19. stoletju, ki je prineslo sicer vsemu svetu in zlasti Evropi toliko novih odkritij in izumov predvsem na tehničnem področju.

Spet prebujati se je začelo kitajsko ljudstvo šele, ko so pozneje prišli Evropejci in Amerikanci v deželo »nebeških

ponskim imperialistom, ki so izkoristili veliko poplavno katastrofo 1931. leta in Kitajsko napadli. Iztrgali so ji severne predele, Mandžurijo in notranjo Mongolijo, leta 1937 pa začeli odprto vojno proti njej, ki je kasneje predstavljala daljnovzhodni del druge svetovne vojne.

Imperialistični vdor je sicer sprva dovedel do borbene enotnosti Čangkajškovih in naprednih sil kitajskega ljudstva, ki se je pa morala kmalu razbliniti in je rodila ljudsko revolucijo proti zunanjim sovražnikom in proti reakcionarni kuo-

vlade, ki ima še šest podpredsednikov in 56 članov. V minulemu letu se je vladni ustroj spremenil v toliko, da je Mao Ce Tung postal predsednik republike, ministrski predsednik pa Ču En Lai, ki vodi danes tudi kitajsko zunanje ministrstvo.

Doslej je novo Ljudsko republiko Kitajsko že diplomatsko priznalo precej tujih držav, med njimi tudi Velika Britanija. Le Združene države Amerike se še vedno trmasto branijo priznati Mao Ce Tungovo Kitajsko in ji z vsem svojim vplivom branijo vstop v Organizacijo združenih narodov. Da predstavlja napredna država 600 milijonov ljudi, kljub ameriškemu intrigiranju proti njej in kljubovalnemu podpiranju reakcionarnega Čangkajškovega režima na Formozi, danes svetovno velesilo nihče ne more več zanikati.

Z Mao Ce Tungovo zmago so dobila nove hrane ugibanja v vsem svetu, ali bo odnosno ali je ta azijski kolos prav tak satelit Sovjetske zveze kakor številne druge »ljudske republike« vzhodnega bloka ali ne. Za obe možnosti je namreč obstajalo in deloma še obstaja dovolj argumentov. Uradne izjave kitajskih voditeljev, kitajska intervencija v Koreji, okupacija Tibeta itd. — vse to je kot argument služilo tistim, ki so se trudili dokazati »satelitsko podrejenost Kitajske«. Močni argumenti pa so že v prvih letih življenja mlade Ljudske republike govorili proti takim domnevam. Priključitev Tibeta na primer so opravili Kitajci kar najbolj obzirno. V Ženevi se je kitajska delegacija kazala zelo spravlivo in miroljubno. In končno so njeni dobrososedski odnosi z Indijo vse kaj drugega kot dokaz za neko satelitstvo.

V veliki meri bo torej odvisno od Zahoda, ali bo Kitajska šla naprej po poti, kakor sedaj izgleda, z izključno pomočjo Moskve, ki je nujno nekako naperjena proti Zahodu, ali pa bo krenila na pot samostojnega socialističnega napredka ob intelektualni in tehnični pomoči tudi zahodnih sil. V precejšnji meri je z vprašanjem kitajske poti z ozirom na zahodne odnose do nje brez dvoma tudi povezano vprašanje svetovnega miru.

sinov«, da bi jo izkoriščali in zaslužjevali. Buržoazna revolucija je v začetku 20. stoletja, točno leta 1912, strmoglavila štiri tisoč let staro cesarsko dinastijo. Njen voditelj Sun Jat Sen pa ni uspel pomiriti mlado republiko. Ustanovil je tako imenovani Kuomintang, v katerem se je pozneje z izobčenjem njegovih naprednejših članov Čang-kaj-šek polastil oblasti in vodil srdite boje proti »upornikom«. Tako razkosana dežela ni mogla biti kos ja-

bi znižal davke enakoodstotno, kar bi mnogo bolj koristilo slojem z visokimi zaslužki in manj širokim delovnim množicam, pri katerih so zaslužki nizki.

mintanski vladavini. Na kitajski celine je zmagala ljudska revolucija 1949. leta, Čangkajšek pa se je moral umakniti na otok Formozo, kjer še danes »vlada« pod ameriškimi pokroviteljstvom.

Po sklepih »Kitajske ljudske politične konsultativne konference«, ki je bila septembra 1949 v Pekingju, si je Kitajska kot državno obliko nadela ime Ljudske republike. Je pa to danes še diktatura delavskega razreda, ki temelji na zvezi delavca in kmeta, in združuje vse demokratične sile v državi. Oblast je zgrajena na načelu »demokratičnega centralizma«. Na omenjeni konferenci je bil izvoljen Mao Ce Tung za predsednika osrednje kitajske

To je naše gledanje na šolsko vprašanje

Vse kaže, da nekateri ne morejo živeti brez nemirov in zaradi tega vedno spet skušajo motiti mirno življenje. Pri nas na Koroškem se ti nepoučljivi hujskači za motenje mirnega sožitja med narodom-sodeželanoma od nek-daj poslužujejo šolskega vprašanja.

Kakor znano, šolsko vprašanje za koroške nestrpnosti ni postalo šele vprašanje z odredbo 3. 10. 1945, temveč je to vprašanje za njih od nek-daj kamen spotike, posebno pa od znanega sklepa v prvih poplenskih letih, češ, da morajo uprava, šola in cerkev delati na tem, da se naše ljudstvo ponemči v teku ene generacije. Kam je dovedla ta politika, nam je še vsem v žalostnem spominu. Razpuščena društva, zažgane knjige, prepovedana slovenska govornica, pregnanstvo z domov očetov, odgon v izseljeniška, priporniška in koncentracijska taborišča celih družin in posameznikov, ki so ostali zvesti svojemu narodu — to je bila krona te politike!

Uničenje nacizma je pomenilo tudi konec te politike. Tako vsaj smo pričakovali in zapali koroški Slovenci, posebno še, ko je tudi avstrijsko sodišče obsodilo na dosmrtno ječo enega glavnih krivcev te genocidne politike — Maier Kaibitscha.

Vsak zločin pa zahteva tudi zadoščenje, popravilo škode! Poleg še vedno nepopolne in nepovoljne poprave škode slovenskim izseljeniškim pripornikom je bila nova šolska odredba edino dejanje, s katerim je demokratična Avstrija poskušala vsaj delno popraviti škodo, ki je bila prizadejana našemu ljudstvu. V tem smislu je avstrijska diplomacija to odredbo tudi prikazovala kot vzor rešitve šolskega vprašanja in dokaz širokogrudnosti avstrijske države do svoje slovenske manjšine na Koroškem na mednarodnih konferencah v Londonu in Parizu.

Sklepe pariške konference smo koroški Slovenci vzeli na znanje. Trudimo se in se bomo še nadalje trudili, da si v mejah Avstrije ustvarimo znošno nacionalno življenje. Hočemo biti most, ki naj veže avstrijski narod z jugoslovanskimi narodi, Avstrijo z Jugoslavijo. Hočemo biti element miru — in ne spora — v tem delu Evrope.

Vsi, ki ljubijo resnico, pa morajo priznati, da uspešno izvrševanje tega našega poslanstva ne zavisi samo od naše dobre volje. Mislimo, da zavisi to še mnogo bolj od dobre volje večinskega naroda in predvsem odgovornih državnih činiteljev, to iz enostavnega razloga, ker smo koroški Slovenci številčno in socialno preslabotni, da bi sami mogli zmagovati vse težave, ki zavirajo zdrav in krepak razvoj našega kulturnega in gospodarskega življenja.

Predvsem imamo pravico zahtevati, da mora večinski narod končno razumeti, da je osnovna prirodna pravica in težnja vsakega naroda, da se upira smrti, da živi in da kulturno in gospodarsko napreduje. Vsa strahanska gonja v gotovem delu tiska ÖVP in VdU pa pokazuje, da tega razumevanja ni povsod in da so nasprotno temne sile ponovno na delu, da bi onemogočile tudi še zadnje samostojno dihanje našega ljudstva. Mimo neodgovorne in nestvarne gonje proti našim rahlim poskusom gospodarske samopomoči, gre posebno te dni koncentrirana gonja proti trenutno veljavni odredbi o dvojezičnem šolstvu.

Izrecno poudarjamo, da nam je znano, da je za to gonjo le peščica hujskačev in da nikakor niso na njeni strani demokratične množice, vendar smo nad tem pojavom močno zaskrbljeni, ker vidimo, da gre pri teh hujskačih za iste kroge, ki so že ponovno povzročili toliko zla in krivice nad našim ljudstvom. Zaskrbljeni smo nad tem tem bolj, ker vidimo, da na žalost tem hujskačem nasedajo tudi merodajni faktorji. Ali ni značilno, da se po dveh, treh šolskih štrajkih — organiziranih od poklicnih hujskačev ozirajo na te zahteve tudi oblasti in najvišji deželni in državni funkcionarji, čeprav lahko na drugi strani na izidih raznih volitev vidijo, da ti hujskači in te sile nimajo v ljudstvu nobene pomembne zaslombe, čeprav je bila njihova glavna parola pri vseh volitvah prav to baje „krivično“ dvojezično šolstvo.

Koroški Slovenci ne moremo verovati, da bodo demokratične sile popustile napram tem poklicnim hujskačem, ko vendar ves dosedanj razvoj v deželi dokazuje pravilnost politike sprave in narodne strpnosti. Poudarjamo, da je prav sedanja šolska odredba preizkusni kamen za demokracijo in predvsem za spremenjene odnose napram našemu ljudstvu. Ne moremo verovati, da bi demokratične sile dopustile, da bi se časi povrnili na pozicije, kakor so vladale med 1938 in 1945 ko so današnji hujskači nemoteno „izvrševali“ svojo politiko.

Ni naše postavljanje, pač pa drži, da se skrivajo za vso to gonjo iste temne sile, ki jim je bil v naporje tudi partizanski spomenik na grobu 83 junaških borcev proti nacističnemu nasilju. Če smatrajo danes za potrebno, da to zanikajo, potem so jim pač „nepoznani“ krivci poznani in gornje postavljanje še bolj drži.

Če v šolskem vprašanju danes zahtevamo „pravico“ staršev in se pri tem sklicujemo na tržaški sporazum, potem naj jim bo poveda-

no, da ni novitega pravila za reševanje manjšinskega vprašanja, ker živi pač vsaka manjšina v posebnih, drugačnih razmerah. Za koroške Slovence pač ni mogoča „svobodna“ odločitev staršev, dokler lahko celo „seriozni“ časopisi in listi dolžijo samega deželnega glavarja in višje upravne uradnike veleizdajstva in povezave s tujo obveščevalno službo in izzove list vladne stranke proti deželnemu glavarju celo proces samo zaradi tega, ker se proti tem hujskačem upajo zagovarjati zakonito odredbo o dvojezičnem šolstvu. Naj nam gospod prosvetni minister in naj nam vsi ostali zagovorniki „pravice“ staršev povedo, kako si naj potem odvisen, majhni človek upa „svobodno“ odločiti. Smatramo, da je po teh zadnjih dogodkih naravnost smešno govoriti o možnosti tozadevne „svobodne“ odločitve naših ljudi. In če se pri tem že sklicujejo na tržaški statut, potem naj bo povedano, da so bile v Trstu prevzete v zaščitveni statut vse obstoječe šole imenoma in da je v statutu

predvideno predhodno posvetovanje v mešanem odboru Jugoslavije in Italije, preden bi katero teh šol zaprli. In še to naj bo povedano: Edinstveno je dejstvo, da stavkajo proti neki odredbi prav tam, kjer se odredba sploh ne izvaja, kakor so to primeri v Grabštanju, v Velikovcu, v Vrbi in še v Pokrčah. Take stavke so vsekakor zelo klavrn argument „volje“ staršev, katerega stvarno misleči činitelji pač ne smejo in ne morejo jemati resno! Taki argumenti so pač mogoči samo pri koroških hujskačih.

Kakor koli že je: „Pravica staršev“ v koroških razmerah je neizvedljiva, ker pomeni dejansko pravico močnejšega nad slabotnim, neodvisnega nad odvisnim. Naravna pravica in deklaracija o človeških pravicah pa zahteva zaščito slabotnejšega pred močnejšim, odvisnega pred neodvisnim. Nasprotno pravo je v veljavi le v džungli, kjer je uničevanje slabotnega po močnejšem v zakonitem redu izvenčloveške prirode.

Naše stališče v šolskem vprašanju je znano in danes samo ponavljamo:

Vedno se bomo odločno borili proti kakršni koli spremembi trenutno veljavne odredbe in skrbeli, da se le-ta striktno po besedilu in smislu izvaja! Slej ko prej zahtevamo ustanovitve slovenske srednje šole in javno kmetijsko in gospodinjstvo šolo! Vsaka sprememba in tudi kršenje trenutno veljavne dvojezične odredbe in zavlačevanje ustanovitve slovenske srednje šole in gospodarskih šol pomenijo očitno diskriminacijo našega ljudstva in nevarno popuščanje nepoučljivim narodnim nestrpnostem!

Zahtevamo, da odgovorni činitelji končno enkrat definitivno zagotovijo veljavnost dvojezične šolske odredbe in na ta način preprečijo stalno rovarjenje proti nji!

Le tako nam bo kot manjšini mogoče vršiti poslanstvo miru in sodelovanja med narodi, kar je naša resna in iskrena volja!

Dvojezično ozemlje po šolski odredbi z dne 3. oktobra 1945. V srafiiranih predelih najbi bila ta odredba po osnutku novega šolskega zakona, ki ga je sprejela koroška deželna vlada točno danes pred enim letom, dne 10. decembra 1953, ukinjena.

V Domu glasbe je odprta razstava slovenske grafike

V zameno za razstavo sodobne koroške grafike v Moderni galeriji v Ljubljani, o kateri smo poročali že v zadnjih dveh številkih našega lista, je bila minulo soboto popoldne odprta v Modri dvorani Doma glasbe v Celovcu razstava sodobne slovenske grafike. Obe prireditvi sta nadaljnji korak v razvijanju kulturne izmenjave in kulturnega sodelovanja med so-

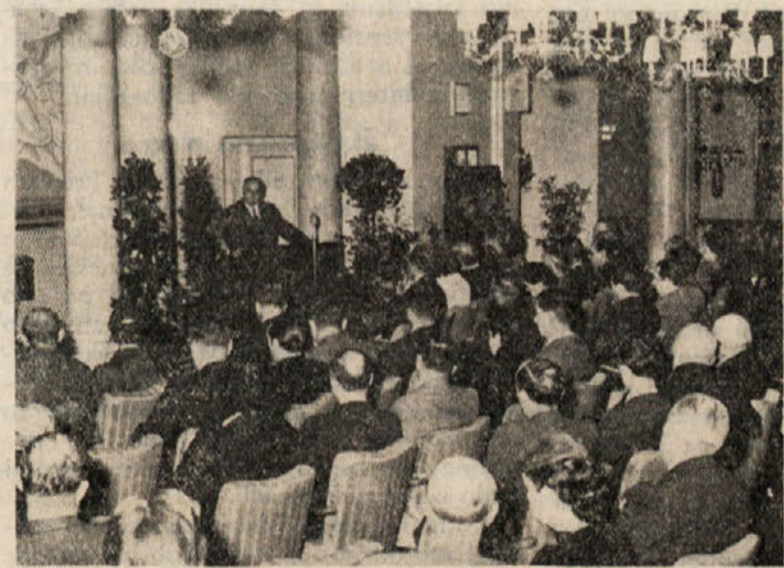
dan je podal obširno sliko značajnosti razstave kot celote ter posameznih slovenskih umetnikov od nestorja slovenske grafike Božidarja Jakca, čigar kolektivno razstavo je Celovec že pred dvema leti imel priliko videti, preko Lojzeta Spacala, ki je tudi že razstavljal v Celovcu, pa do mlade umetniške generacije slovenskih grafikov. Izrazil je prepričanje, da take prireditve ne odpirajo le poti spoznavanja in medsebojnega spoštovanja med sosednimi ljudstvi, marveč so poklicane graditi mostove prijateljstva od človeka do človeka, od srca do srca.

Za slovenske goste in v imenu Ljudske republike Slovenije sploh je nato spregovoril član Izvršnega sveta Milko Goršič, ki se je zahvalil za prisrčni sprejem ter poudaril, da pomeni kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo, ki se je v zadnjih letih in se še naprej razveseljivo razvija, veliko obogatitev za obe deželi, saj niti ni tako mlada kot običajno mislimo, marveč sloni na zelo starih, večstoletnih tradicijah. Zahvalil se je tudi vsem, ki so pomagali omogočiti razstavo sodobne slovenske grafike v Celovcu, pri čemer je osebno imenoval deželnega glavarja Wedeniga, dvorna svetnika dr. Rudana in dr. Moro-ta ter kustosa Deželnega muzeja dr. Springschitzovo in dr. Milesija. Kulturna izmenjava med narodi — je dejal — pomaga premostiti nasprotja med ljudstvi in je tako pomemben faktor sporazumevanja in mirnega sožitja v svetu oziroma vsaj v dotičnem delu sveta, kjer dva sosedna naroda plodovito kulturno sodelujeta.

Nazadnje je imel še deželni glavar Ferdinand Wedenig otvoritveni govor. Po prisrčnem pozdravu, ki ga je tudi on izrekel gostom iz Slovenije, je zagotovil, da se je Koroška vedno trudila upostaviti dobrososedske odnose in obdržati jih s svojimi sosedi preko južne meje. Govoril je o nalogi, ki je postavljena umetnosti, namreč, da učinkuje preko meja ožje domovine njenih tvorcev in ugotovil, da bo vedno tako učinkovala, če bo rastla iz

ljudstva, če ne bo domena nekkih privilegiranih slojev. Kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo je v preteklih petih letih že prešla iz upanja polnih začetkov in rodila polne uspehe. Pomagala je izgladiti nesoglasja in vzela moč sovraštva, ki nikdar ni prihajalo iz ljudstva, ampak so ga sejali vedno le nekateri, ki jim sovraštvo med narodi sosedji koristi za temne hujskaške nakane navzven in navznoter dežele. Tako so uspehi naše medsebojne kulturne izmenjave, ki doživljajo s pričujočo razstavo ponovno potrdilo, znaki naše miroljubnosti in s tem kažipoti miru. V tem smislu — je na koncu dejal deželni glavar — proglašam razstavo za odprto!

Otvoritveni slavnosti je sledil ogled razstave, o kateri bomo, zlasti glede odmeva, ki ga bo imela v koroški javnosti, še enkrat obširneje pisali.

sednima deželama Koroško in Slovenijo, kar je poudaril tudi šef kulturnega referata koroške deželne vlade, dvorni svetnik dr. Rudan v svojem pozdravnem govoru pred otvoritvijo razstave v Domu glasbe.

Otvoritveni slavnosti, ki ji je dal glasbeni okvir Mozartov Trio, podan od profesorjev Keldorfer, Riedl in Schweyda, so prisostvovali kot gostje iz Slovenije član Izvršnega sveta Milko Goršič, tajnik Sveta za znanost in kulturo, Vlado Vodopivec s soprogo, načelnika oddelka za stike z inozemstvom Majda Golobova, direktor Moderne galerije v Ljubljani dr. Karel Dobida in kustodinja Jelislava Čopič. S koroške strani so bili pri otvoritvi navzoči številni predstavniki javnega življenja z deželnim glavarjem F. Wedenigom na čelu, ki je razstavo tudi otvoril, dalje še vrsta kulturnih delavcev in zlasti precejšnje število koroških umetnikov.

V svojem pozdravnem nagovoru je dvorni svetnik dr. Rudan spomnil, da je točno dva tedna prej bila otvorjena razstava koroške grafike v Ljubljani in s tem v zvezi dal primerjavo med deli slovenskih in koroških grafikov. Doktor Ru-

Božidar Jakac: Poslednje zvezde

Odrezek 4 k nagradni seriji slik:

Ali poznaš ta domači kraj?

Slika predstavlja:

KOLEDAR

Petek, 10. december: Lavret.
Sobota, 11. december: Damaz
Nedelja, 12. december: Aleksander
Ponedeljek, 13. december: Lucija
Torek, 14. december: Bertold
Sreda, 15. december: Kristina
Četrtek, 16. december: Albina.

SPOMINSKI DNEVI

10. 12. 1520 Martin Luther je sežgal papeževo pismo, bulo, s katero mu je sporočil, da je izobčen iz rimsko-katoliške cerkve.
11. 12. 1756 Rojen v Radovljici slovenski preporoditelj, dramatik Anton Tomaž Linhart — 1911 Norveški polarni raziskovalec Roald Amundsen je odkril Južni tečaj — 1918 Umrl v Ljubljani pisatelj Ivan Cankar.
12. 12. 1944 Začetek sovražne ofenzive proti partizanskim odredom v Slov. Benečiji in Reziji.
13. 12. 1797 Rojen nemški pesnik Heinrich Heine — 1967 France Levstik je izdelal slovenski politični program in ga poslal štajerskim rodoljubom v Maribor — 1881 Umrl v Zagrebu hrvaški pisatelj Avgust Senoa.
14. 12. 1799 Umrl prvi predsednik ZDA George Washington — 1911 Polarni potnik Roald Amundsen je došel na južni tečaj — 1941 Ustanovljen nad Stično Štajerski bataljon.
15. 12. 1935 Umrl France Grafenauer — 1945 „Primorski dnevnik“ v Trstu ustanovljen, nakar je izbruhnila splošna stavka.
16. 12. 1575 Dotiskana prva slovenska knjiga v Ljubljani.

Predsednik SKZ Matevž Krasnik šestdesetletnik

Jutri praznuje v St. Janžu v Rožu svoj šestdeseti rojstni dan Matevž Krasnik, pd. Bvatnik. Matevž Krasnik spada v vrsto naših najagilnejših javnih delavcev. Že v njegovih mladih letih ga srečamo kot odbornika šentjanške hranilnice in posojilnice. Pozneje postane od-

bornik živinorejske zadrage v St. Janžu in spodnjerožanske elektrarske zadrage. Nekaj časa je bil tudi župan svetnoveške občine. Ko je leta 1948 pričelo slovensko zadrugištvo ubirati nova pota, postane naš jubilat pobudnik Kmečko-gospodarske zadrage v St. Janžu, na katere ustanovnem občnem zboru postane njen predsednik ter prevzame njeno poslovanje, ki ga vrši tudi še danes.

Poleg svoje kmečko-zadrugne dejavnosti se je naš šestdesetletnik že zgodaj pričel zanimati tudi za naše agrarnopolitične probleme ter za potrebe in pota pospeševanja našega kmetijstva. Zato postane ob ustanovitvi Slovenske kmečke zveze njen centralni odbornik, na občnem zboru 7. maja 1947 pa je bil izvoljen za predsednika pokrajinskega odbora SKZ, kar je po krajšem presledku leta 1951 tudi še danes.

V svojstvu predsednika pokrajinskega odbora Slovenske kmečke zveze je uspelo soumerjal njeno delo, saj je prav ta naša organizacija vidno pripomogla k izboljšanju kmetijstva po naših vaseh, razen tega pa tudi do zastopstva v Kmetijski zbornici. V poznanju potrebe šolanja naše kmečke mladine je tov. Matevž Krasnik vsa leta vspodbujal k borbi za doseg slovenske kmetijske šole, katero je v svoje veliko zadoščenje lahko odprl 8. novembra lanskega leta.

Ko mu ob njegovi šestdesetletnici iz srca čestitamo, mu hkrati izrekamo zahvalo za njegovo delo v korist slovenske stvari na Koroškem ter mu želimo, da bi to svoje delo še dolga leta lahko nadaljeval.

Ime in priimek:

Kraj in štev.:

Pošta:

Po naši zemlji

Železna Kapla ima novo glavno šolo

V Železni Kapli so minulo nedeljo ob navzočnosti številnega občinstva odprli glavno šolo za občini Železna Kapla in Bela. Tudi ta šola je zgrajena in opremljena tako, da odgovarja modernim in sodobnim zahtevam učnega zavoda. Učni prostori so praktično, udobno in smotno urejeni, da se bodo učenci in učitelji lahko dobro počutili ter tudi učni uspehi ne bodo izostali. Ob slovesnosti je bil navzoč tudi deželni glavar Wedenig, ki je v svo-

jem otvoritvenem nagovoru naglasil prizadevanje deželne vlade v letih po vojni za odpravo pomanjkljivosti na področju šolskih prostorov. Povedal je, da so v 223 primerih izvedli obnove in dogradnje šolskih poslopih in postavili nove šolske zgradbe. Nadalje je deželni glavar v svojih izjavah poudaril vzgojni pomen tudi te šole, ki naj vzgaja mladino tudi v duhu strpnosti, ki je v obmejnem kraju posebno važen.

Ali poznaš ta domači kraj?

ČETRTA SLIKA

Bistrica v Rožu

Nedavno smo v Vestniku brali, kako so našo Vrtačo preimenovali v »Deutscher Berg«, zadeva, ki zahteva pravilne rešitve. Danes pa hočemo povedati okoliščino, na kak način so začeli imenovati Zeleno trato po Vajnažem »Johannsenruhe«.

Zelena trata, nemško ji pravijo »Grüne Tratten«, leži ob poti na Mačensko planino. Oddaljena je kakih štiri in pol ure hoda od Bistrice. Prostor je lep in ima romantično okolico. Na tem kraju je bila miza in klop in vsak se je tam rad počil in užival lepoto planinske okolice. Ob zgodnjih jutranjih urah si lahko opazoval divje koze pod Stolom, katerih se je včasih paslo po petdeset skupaj.

Pred prvo svetovno vojno je prišel v našo takratno tovarno za žice nov ravnatelj in sicer iz Nemčije. Imenoval se je Johannsen ter je s svojimi uradniki tudi kdaj pa kdaj napotil na Mačensko planino. Tudi njega in njegovo družbo je zvala Zelena trata, da so se tam odpočili ter se okrepčali. Johannsen pa je enkrat od samega zadovoljstva zaspal in sicer trdno spanje. Njegovi spremeljevalci pa so nato, da bi se mu prikupili, začeli imenovati ta kraj »Johannsenruhe«. Od tega časa se je ta spakedranka tako udomačila, da domačega imena »Zelena trata« skoraj ni več slišati. Ne bi se čudili, če bi tudi to izmaličeno ime sprejeli v novi zemljevid.

Šmihel nad Pliberkom

Strankarstvo je pri nekaterih ljudeh strast, ki se je v svoji ozkosrčnosti in fanatizmu ne morejo otrestiti in imajo svoje zadoščenje v tem, da se zaletavajo v še tako koristne naprave ali ustanove če niso nastale po njihovih navodilih. Našemu kaplanu Nemcu na primer tudi z velikim trudom in požrtvovalnostjo vsega slovenskega ljudstva ustanovljena in izgrajena slovenska kmetijska šola v Podravljah ni po volji. Brusil si je pete in letal okoli ter odsvetoval in branil fantom o katerih je slutil, da nameravajo v kmetijsko šolo v Podravlje. Ogovarjal jih je na cesti in po domovih plašil starše, da je v Podravljah brezverska šola, kjer ne poučujejo veronauka ter da učijo samo komunizem. Značilno pa je, da fantom namenjenim v kmetijsko šolo v Goldbrunnhof ni branil in se je v svoji strankarski strasti bivšega kranjskega političnega klerikalizma zaletaval samo v slovensko kmetijsko šolo v Podravljah.

Prebivalstvo naše občine je po veliki večini razgledano dovolj, da takšnim klevetam ne verjame. Nekateri iz naših vasi smo se o šoli v Podravljah že lahko osebno prepričali in vemo, da je šola dobro opremljena strokovna šola z izbranim dobrim učnim kadrom domačinov ter da je ves učni načrt usmerjen na posredovanje kmetijsko strokovnega znanja v korist izboljšanja in napredka našega kmetijstva. Prepričali smo se lahko tudi, da so učenci z učnimi močmi, šolskimi prostori in internatom zelo zadovoljni.

Kotmara ves

Upamo, da bo sedaj uspelo v Prebljah zadovoljivo rešiti vodno vprašanje. Preskrba z vodo je v tej vasi zelo težavna in pogosto jo je bilo treba po dva meseca na leto voziti, iz Šent Kandolfa ali pa celo od vrelca pri Dravi, kar je zahtevalo mnogo truda in časa. Sedaj so se pa vaščani Rožan, Maček, Matic in Ovič odločili, da bodo z napeljavo vodovoda to težkočo odpravili. Storili bodo vse potrebne korake in z združenimi močmi bodo načrt tudi izvedli.

Kotmara ves je dobila potrebno razsvetljavo na vasi. Razvrstili so štiri močne žarnice, tako da ob večerih lahko vsak najde svoj dom ali pa tudi obišče svojega sosedo.

Spoštovani Habnerjev oče je po imenu Andrej in ko je nedavno obhajal svoj god so mu prihiteli čestitat, med drugimi pevski zbor, kateri mu je zapel naše pesmi. Ob gostoljubni postrežbi so mu pevci želeli: Kol'kor kapljic, tol'ko let... srečnega in zadovoljnega življenja!

Borovje pri Pliberku

Pri kmetu Krescu je po vojni nastala nova hiša, lepa visoka in bela ter je vidna daleč po okolici. S to visoko nad pliberkom zgrajeno hišo se tudi v mestu ne morejo vse meriti. Lepa hiša in nešteto mladega že plodonosnega sadnega drevja sta značilnosti tega gospodarstva. Zaradi tega tudi vsako jesen, letos morda manj kot drugokrat, škriplje stiskalnica za sadjevec in sodi v kletch se polnijo s hruševcem in jabolčnikom. To je uspeh neutrudnega dela vse družine.

Kakor napredek na kmetiji, so rastle tudi otroci ter so zrastle v žene in neveste. Ni čudo, da tako dobro situirana družina nima skrbi, da bi si otroci ne ustvarili tudi svoje družinsko življenje. In zares, nedavno sta se kar dva poročila iz te

hiše. Gita je vzela Janeza Kosa, p. d. Rižnarjevega iz Štebna, Foltej pa Škofovo Ančko iz Svetega mesta. Čestitamo!

Razne vesti iz Koroške

Mestni svetnik Novak je na seji celovškega mestnega sveta podal pregled o tujsko prometnem gibanju v Celovcu za tekoče leto. Za tujski promet je bilo v Celovcu na razpolago 66 hotelov, gostiln in penzionov s 1321 posteljami, dvoje mladinskih prenočišč s 100 posteljami ter masovna prenočišča v šolah. Dotok tujih gostov v koroško glavno mesto je letos v primeri s preteklim letom porasel za 35 odstotkov. Med časom od 1. Maja do 31. oktobra so našli 73.000 prenočevanj tujih gostov v Celovcu. Med temi gosti je bilo okoli 20.000 inozemcev 35-ih narodnosti. Najštevilnejši delež med inozemskimi gosti so zavzemali Nemci iz Zapadne Nemčije, nadalje Italijani ter v manjši meri Francozi, Angleži in Švicarji. Navedeno število tujskoprometnih prenočišč v Celovcu seve nikakor ni točno in je mnogo višje, ker mnogi privatniki, ki so tudi prenočevali tuje goste, niso izpolnili svoje prijavnne dolžnosti. Zaradi tega ja natančna ugotovitev tujskoprometnih prenočišč v Celovcu nemogoča.

Minuli teden se je na Koroškem primerilo 49 prometnih nesreč, pri katerih je bilo 57 oseb poškodovanih. Razveseljivo je dejstvo, da je minul en teden brez smrtnih primerov na koroških cestah.

Dne 30. novembra t. l. je bilo pri koroških delovnih uradih zaznamovanih 6918 brezposelnih, med temi 3488 moških in 3430 žensk. Stanje brezposelnih je znašalo za 2342 oseb več kakor prejšnji mesec. V primeri s stanjem brezposelnih 30. novembra 1953 je letos padlo stanje za 4789 oseb, kar je v prvi vrsti pripisati ugodnejšemu položaju na gradbenem sektorju.

V Velikovcu je Hermann Kolienc odložil vse funkcije, ki jih je posedoval v okrajnem vodstvu VdU-ja. Kolienc je bil predsednik okrajnega socialnega odbora in član okrajnega vodstva VdU-ja.

Božične počitnice do 10. januarja

Zvezno ministrstvo za prosveto je prvotno odredbo o božičnih počitnicah spremenilo in odločilo, da se bo šolski pouk pričel v ponedeljek 10. januarja. Kot dan prihoda je določen 9. januar.

Obenem je zvezno ministrstvo za prosveto odredilo, da odpadejo semestralne počitnice na srednjih šolah ter enakovrstnih učnih zavodih.

Samo še nekaj dni

je časa, da naročite voščila

Poslužite se v ta namen naslednje naročilnice, ki jo izpolnjeno pošljite najkasneje do 15. decembra 1954 na naslov: Slovenski vestnik, Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10.

Za navadno velikost objave znaša cena 10 šil. Seveda pa lahko naročite tudi večjo, na primer dvakratno, trikratno ali večkratno velikost objave, katere cena bo temu primerno višja. Za trikratno ali večkratno velikost objave lahko naročite poleg imena in naslova tudi še dodatno besedilo voščila.

Ne zamudite roka za vpošiljanje naročilnic za božična in novoletna voščila!

Naročilnica

Ime:

Poklic:

Kraj bivališča:

Želim:

navadno, dvakratno, kratno velikost objave*)

Dodatno besedilo:

*) Nezaželjeno prečrtati.

Praktisch denken
SCHUHE
schenken

Proti naplačilu blago radevolje rezerviramo

ZAJČJA NADLOGA V AMERIKI

Pripravljanje in pridelovanje hrane v Združenih državah Amerike sta našli na nove ovire in velike težave. Zajci so se razmnožili kot še nikoli doslej, kar pomeni zgodovina Novega sveta. Tako imenovani »evropski zajci«, ki so prava nadloga Avstralije in Nove Zelandije, so se letošnje poletje razmnožili tudi v severnoameriški državi Pensilvaniji.

Uvoz zahodnoevropskih poljskih zajcev v Združene države je bil najstrožje prepovedan, vendar je športnim lovcom nekako uspelo iti preko teh predpisov. Pripeljali so zajce z otoka San Juan, ki je precej oddaljen od zvezne države Washington. Ta otok je ameriška vlada spreminila že pred petdesetimi leti v »zajčji narodni park«.

Ameriški kmetijski strokovnjaki so mnenja, da bo začel v kratkem pustošiti po ameriških poljih najhujši sovražnik vseh nasadov, če ne bo vlada ukrenila najstrožjih ukrepov, ki bodo ščitili polja pred opustošenjem. »Evropski zajci, ki so jih prinesli v Pensilvanijo športni lovci«, je rečeno v sporočilu kmetijskega ministrstva, »se razmnožujejo v državi že skoraj leto dni, zato je verjetno, da so se od tam razširili tudi v druge zvezne države.«

Znano je, da se poljski zajci izredno hitro množijo. Kot primer naj omenimo, da so prepeljali pred sto leti v Ameriko samo 24 parov evropskih zajcev, po oce-

nah strokovnjakov pa jih je danes tam, kljub zaščitnim ukrepom, vsaj dve milijardi.

Zahodnoevropski zajec gloda tam vse, kar mu pride pod zob, za zarod pa kopljejo do tri metre globoko jame in na ta način povzročijo težke milijarde škode. Njih prvotna domovina je Španija, oziroma Severna Afrika, od koder so jih lovci raznesli po vsem širnem svetu. Sicer pa so ti kunci nekaj manjši od naših poljskih zajcev.

Človeštvo se bori proti tej nadlogi že ves čas, kar imamo pisane zgodovinske knjige, torej podatke o zatiranju teh zajcev.

Za vsak radijski sprejemnik anteno!

Radijski sprejemnik ni tako enostavna stvar, da ga je treba samo kupiti, namestiti in že ga lahko uporabljamo. Za radioaparate je potrebna posebna instalacija, poleg tega je treba z njim pravilno ravnati, o čemer smo že svojčas malo nekaj zapisali. V drugem primeru nam radioaparati ne bo dal tega, kar bi od njega pričakovali.

Vsak aparat brez razlike bi moral imeti napeljavno za anteno in za zemeljski priključek, čeravno nekateri menijo, da radijski sprejemnik deluje tudi brez tega. Aparat bo delal, toda z zelo slabim izkoristkom, če izvajamo lokalno postajo, za katero običajno antena ni potrebna. Velika jakost sprejema ni potrebna samo zato, da se zvok sliši v večjem prostoru, ampak tudi zato, da bo jakost, ki jo poslušamo, mnogo večja od jakosti šumov in motenj, ki spremljajo sprejem. Iz teh razlogov je antena potrebna.

Viseči most med Evropo in Azijo

Turška vlada namerava zgraditi viseči most med Evropo in Azijo. Po uradni izjavi turškega predstavnika naj bi pričeli z gradnjo že takoj prve mesece prihodnjega leta. Dodal pa je ta predstavnik, da je nereseno še eno važno vprašanje, ki je v zvezi z gradnjo mostu, namreč dovoz z azijske strani, oziroma gradnja mednarodnih cest iz Iraka, Irana in Sirije. Turki upajo, da bodo nove avtomobilske ceste prišle tudi na vzhodno stran Bospora, oziroma tja, kjer se ta spaja s Črnim morjem, in da bo to važno vprašanje urejeno do konca tega leta. Pri gradnji tega mostu bodo delovali znani inženirji in strokovnjaki iz raznih dežel. Zanimivo je, da se je carigradska občina že dalj časa ukvarjala z mislijo o gradnji mostu, vendar ni mogla resno začeti, ker ji je primanjkovalo sredstev, zdaj pa je prevzela stroške za gradnjo vlada sama. Za osnutek velikega mostu, ki bo povezal dve ce-

lini, ter za izvedbo vseh del v tej zvezi so Turki zainteresirali največja inozemska podjetja.

Nevnetljivi bombaž

Kdo si še ni po nepredvidnosti zažgal obleke? Zdaj pa so odkrili način za izdelavo oblek iz nevnetljivega bombaža. Iznajditelj je sestavil posebno kemično spojino, katere posledica je, da znotraj bombažnih vlaken nastane smola, podobna plastičnim masam. Ta smola varuje bombaž pred ognjem, hkrati pa nič ne kviri kakovosti in zunanje videza bombažnih vlaken. Predivo namočijo v raztopljeno snov, nato ga sušijo pri 85 stopinjah Celzija, kasneje ga pripravijo pri višji temperaturi, ga poparijo in mehčajo. Tako ostane predivo prav tako močno, kot je bilo poprej. Ogenj se takega blaga ne prime več.

PASJA LJUBEZEN

Avstrelac Hughes je pripovedoval o nenavadnem dogodku, ki se je pripetil njegovim trem psom ovčarske pasme. Dva izmed njih sta padla v zapuščen rudniški jašek in ostala v njem celih štirinajst dni, dokler ju niso rešili. Medtem pa je tretji, njun bratec, skrbel za nju s tem, da je prinašal vsak dan hrano in ju obdržal pri življenju.

Hughes pripoveduje, da sta lepega dne dva psa izginila. Sprva je mislil, da mu ju je kdo ukradel, po štirinajstih dneh pa je opazil, da je tretji pes stekel iz hiše s kosom mesa v gobcu in spustil lep zalogaj v pet metrov globoko rudniško jamo. Gospodar mu je sledil in na ta način našel svoja izgubljenca, ki sta mu v pozdrav veselo pomahala z repom. Potegnili ju je iz jame. Pri pregledu obeh pa so ugotovili, da nista prav nič shujšala. Ko sta padla v jamo, je bilo lepo vreme, kasneje pa je deževalo. Tako sta se pasja ujetnika dobro počutila, saj sta imela deževnico za piti in pa zalogaje mesa, ki jima jih je prinašal »bratec« istega gnezda.

Ure in reaktivno letalo

Ali bi vaša ura, žepna ali ročna tekla naprej in kazala točen čas, če bi jo položili v zelo vročo peč? Odgovor je: Ne. Vendar pa se dogaja nekaj podobnega z letali na reaktivni pogon, je dejal eden največjih izdelovalcev reaktivnih motorjev v Združenih državah Amerike.

Deli turbinskega motorja v reaktivnem letalu morajo biti dovolj močni, da delujejo s hitrostjo 10.000 obratov na minuto ali skoraj 200 krat v sekundi, in sicer pri temperaturi 750 stopinj Celzija. Dovoljena strpljivost med temi deli pa je veliko manjša kot v uri.

To je mogoče zaradi posebnega jekla, odpornega proti visoki temperaturi. Površina posameznih delov je bolj gladka kot pri steklu, izdelujejo jih pa v debelini milijoninke palca (palec je 2,5 cm).

Pol ladja pol letalo

Ali bo v bližnji bodočnosti mogoče priti z ladjo iz Evrope v Ameriko v dveh dneh? Nemški inženir Fehner zatrjuje, da bo to mogoče z njegovo novo ladjo na reaktivni pogon. Ta inženir gradi že trideset let ladje in motorje. Nedavno je sporočil, da je izdelal prototip ladje na reaktivni pogon, ki bo zmogla 100 vozlov (okoli 180 km) na uro. Njegova iznajdba je pravzaprav novo prevozno sredstvo, napol ladja, napol letalo. Prometno sredstvo, ki naj bi zmoglo tolikšno hitrost, ima ob straneh šest turboreaktivnih motorjev ter posebne naprave za ohranitev stabilnosti in smeri. Ladja bo tehtala skupno 71.200 ton, dolga bo 157 m, široka 44 m in visoka 33 m. Turboreaktivni motorji bodo razvijali 72.800 konjskih sil, ladja pa bo lahko sprejemala razen 188 mož posadke tudi do 1.500 potnikov.

Glasba in živali

Posebno v starih časih so ljudje močno precenjevali vpliv glasbe na živali. V starem Egiptu, Grčiji in Perziji so tako imenovanim svetim živalim postregli z vsemi zemeljskimi dobrinami, postregli so jim celo z glasbo. Krotilci živali so v stari Grčiji uporabljali pri svojem delu najrazličnejše instrumente, vendar pa je dovolj vzrokov, da dvomimo v uspešnost teh metod, ker iz izkušenj sodobnih cirkušov dobro vemo, da glasba nekatere živali, na primer želve, slone in druge, le vznemirja. Z vztrajnostjo je vendar mogoče doseči, da se živali na glasbo navadijo. Znano je, da nekateri psi ob glasbi začno tuliti in zavijati.

Ptičem pomeni glasba nekaj drugega kot sesalcem, saj mnoge ptice posnemajo človeka, nekatere pa zmorejo celo preproste melodije. Na kače so skušali vplivati že v najstarejših časih. Pri današnjih indijskih in afriških krotilcih kač igrajo glavno vlogo flavte, žvegle in podobni instrumenti, toda ti toni — tako se vsaj zdi — na kače nič ne delujejo, marveč le giblje krotilcev, saj kače nimajo zunanjih ušesnih organov in odprtih. Ribe pa reagirajo na tone, boljše slišijo nižje glasove, ki jih dojemajo tudi v primerih, če oglušijo, najbrž s tipalnim čutom na koži.

Anton Ingolič:

Žeja

Drugo jutro je zadel koso na rame, polklical Tinča in šla sta kositi otavo. Bilo je še vedno vetrovno. Ko sta kosila zgodaj nad hišo, sta slišala tudi Turkušev in Koreskin klopotec. Sredi dopoldneva se je oglasil še Mundov, ki je bil največji izmed vseh. Navadno je najprej zapel Turkušev, kakor da oznanja prihod vetra, potem se je oglasilo iz Koreskinega vinograda, nekaj časa sta se pogovarjala sama: Turkušev je pel kakor nevesta, Koreskin je odgovarjal kakor ženin. Šele čez čas se je zganil njihov. Tedaj je Svenšek spet zapel. Še vedno je ponavljal: »Ha-ha-ha! Nič ni tvojega, Svenšek, nič tvojega, Martin...« Ko se je dovolj narogal, se je zbudil Mundov. Zamolklo je začel pritrjevati: »Da-da-da!«

Svenšek si je zaman klical v spomin sinočnje ženine besede. Klopotec ga je bolj in bolj dražil. Pogosto je stopil k hruški, kjer je stala buča z jabolčnikom. Sredi dopoldneva pa je poslal Tomažka k Pulku po vino.

»Vsako leto smo ob košnji pili vino,

zato ga bomo tudi letos!« je mrk pripomnil.

Kmalu ni mogel več strpeti pri delu. »Prekleti klopotec!« je zaklical in vrugal koso v travo.

»Napravili bi morali drugo desko,« je Tomažek predlagal očetu.

»Kaj deska! Čeprav mu damo drugo, bo prav tako regljal. Hudič!«

Svenšek je pobral koso in odšel k hiši. Čez čas se je začulo od tam klepanje, ki pa je že čez nekaj minut utihnilo. Potem so videli, kako je Svenšek brez dela kolo vrnil za hišo. Ko je Svenška stopila ponj, ga ni bilo nikjer več.

Vračal se je šele sredi noči. Že spodaj v gozdu je zaslišal klopotečevo roganje: »Ha-ha-ha! Nič ni tvojega, Svenšek, nič tvojega, Martin...«

Ustavil se je na sepu. Klopotec se mu je zdel pravi zlojed. Njegov glas je še bolj rezal. Pognal se je k drogu in ga začel besen majati. »Le čakaj, ne boš se mi več smejal! Če je hudič vzel vse, bo tudi tebe!« Toda drog se ni niti zganil. Globoko je bil zabit v zemljo in podpirali so ga številni koli. Svenšek je v divji jezi izrul enega izmed njih in mahnil z njim proti vetrnicam. Kol mu je izbilo iz rok in klopotec se je še pošastneje zakrohotal: »Ha-ha-ha! Nič ni tvojega, Svenšek, nič tvojega, Martin...«

Zdaj se je lotil ostalih podpornikov. K je izmaknil zadnjega, sé je drog nagnil in

klopotec je s truščem padel po polnih trtah.

»Tako, zdaj se mi pa smeje, če moreš! Hudič, utihnil si za vedno, ne boš več klopotal ne meni ne gospodu.«

Sunil je z nogo ob polomljene vetrnice in odkolovratil iz vinograda.

Dobnik se je že nekaj dni odpravil v Haloze. A vselej ga je kaj zadržalo.

»Ivan, ali ne boš šel gledat, kako zori grozdje?« ga je vprašala žena prve dni septembra, ko je po obedu segel po časopisu, namesto da bi sedel na kolo, kakor je še zjutraj obljubil. Ker Dobnik ni takoj odgovoril, je žena dodala smeje. »Lep gospodar si, že več kakor mesec dni nisi videl posestva.«

»Popoldne je prevroče, dopoldne ne utegnem,« je odvrnil mož medlo. »Sicer so pa Svenškovi zanesljivi. Kaj bi jih hodil motiti in strašiti!«

»Ali je to pravi vzrok?« Vera mu je pogledala v oči. Dobnik jih je zmeden povesil. Po kratkem molku je resno nadaljeval: »Zdi se mi, Ivan, da nimaš z vinogradom pravega veselja.«

»Nimam ga,« je Dobnik z olajšanjem priznal. Bilo mu je prav, da se je Vera dotaknila tega, kar je zadnji čas zaposlovalo njegove misli. »Kako naj ga imam, ko vidim, kako Svenškovi obdelujejo vinograd z rastočim odporom? Mnogo sem razmišljal, kaj naj napravim, končno sem se odločil: prodal ga bom. Seveda, če ti

pristanesh. Rodovšek mi bo našel kupca. Vsak dan ga pričakujem.«

Vera ni ugovarjala. Saj si je bolj od posestva na deželi želela hišico v mestu.

Nekaj dni pozneje se je oglasil v Dobnikovi pisarni mešetar Rodovšek.

»Gospod ravnatelj, našel sem vam dobrega kupca,« je začel hrupno. »Pozna posestvo in hišo, štirideset tisoč daje, ko bo vinograd obran, zdaj pa petdeset. Kupčijo lahko takoj sklenemo, denar dobite na roko. Kako hočete? Mislim, da bi bilo za vas najboljše takoj. Rešeni boste vseh skrbi. Je sicer polno, a zadnje deževje je napravilo nekaj škode. Tudi ne vemo, kaj prinesejo naslednji tedni. Če ne bo sonca, bo vino kislo in ne bo imelo cene. Kako ste se odločili, gospod ravnatelj?«

Dobnik je odvrnil, da proda šele po trgatvi.

»Dobro, dobro,« se je Rodovšek takoj oprijel njegove besede. »Seveda, vse leto ste imeli skrbi in ne bi niti trgali! Torej štirideset po trgatvi? Pogodbo lahko takoj napravimo, posestvo pa bi prevzel moj kupec prvega novembra in vam izplačal.«

»Kdo je kupec?« je vprašal Dobnik. Rodovšek je zakrivil z rokami in z najbolj ljubeznivim glasom nadaljeval. »Ime ni važno, glavno je, da ima denar.«

»Čemu ne bi povedali imena?« se je Dobnik začudil.

Tudi otroci radi povedo svoje mnenje

Mnogi starši mislijo, da otroci ne znajo ceniti drobnih udobnosti domačega življenja. In vendar je oblikovanje njihovega značaja največ odvisno od njihove okolice. Zavedajmo se predvsem, da potrebujejo otroci v vsakdanjem življenju red in vedro ozračje. Zato se izogibajmo še tako nedolžnih preprirov v njihovi navzočnosti. Igrajmo se z njimi, toda ne samo otroških iger.

Med obedi, ko se zbere družina okrog domače mize, naj otroci prav tako svobodno povedo svoje mnenje kakor odrasli. Staromodno naziranje, da morajo otroci pri mizi molčati, res ni več na mestu. Ob neprisiljenem razgovoru nam bodo ti marsikaj povedali, pa tudi naučili se bodo vedno kaj novega. Če si hočemo pridobiti njihovo zaupanje, se moramo privaditi spoštovati njihove nazore. Njihove prijatelje in želje prav tako upoštevajmo kot svoje. Otroke lahko poučimo, toda nikoli se jim ne posmehujmo, ker bomo na ta način samo zapravili njihovo zaupanje.

Otroke moramo zgodaj navajati na snago in red. Nikoli ne smemo pozabiti njihovih prizadevanj in paziti moramo, da jih naši opomini ne bodo žalili. V svoji sobi ali kotu naj bo otrok svoj gospodar. Če mati preradovedno brska po njegovih igračah, je to za malega prav tako mučno, kakor če mu pozneje odpira pisma. Oboje je njegova osebna zadeva, zato moramo paziti, da ne zlorabimo svojih pravic.

Otroka lahko mimogrede naučimo dela in reda. Vse njegove knjige zberemo v majhno knjižnico, ki naj jo otrok sam urejuje in vodi. To bo vzbudilo v njem veselje in mu okrepilo čut odgovornosti. Vsak mesec darujmo otroku skromno vsoto denarja, ki ga lahko potroši po svojih željah.

Zelo važno je tudi, da znamo ravnati s prijatelji naših otrok. Kako neprijetno je otroku, če mora dan za dnem poslušati, da njegov prijatelj ni dober, ni priden, ni marljiv. Morda ga k njemu vleče prav

tisto nasprotje, ki ga čuti med seboj in njim. V takem primeru je bolje, da se z otrokom posvetujemo kakor z odraslim, da skušamo neopazno omejiti prijateljev vpliv, ne da bi se naravnost spustili v borbo z njim. Kadar otrok povabi svoje pri-

jatelje, bodimo z njimi ljubeznivi, toda pustimo jih same.

Otrokom, posebno odraščajočim, je treba pustiti zavest resnosti in važnosti, zato jim dovolimo kolikor mogoče dosti svobode.

Kuharski recepti

Korenjeva juha:

Potrebujemo 1/4 kg korenja, 5 dkg masti, 1/2 žlice čebule, 1/2 žlice zelenega peteršilja, 7 dkg moke, pest graha ali 2 krompirja.

Korenje ostrežemo, operemo in zrežemo na tanke rezinice. Na masti prepražimo sesekljano čebulo, ki ji pridenemo zrezano korenje in to parimo. Nato dodamo sesekljan peteršilj, premešamo in potresemo z moko, da svetlo zarumeni, zalijemo z vodo ali zelenjavno juho. Juhi pridamo pest graha ali dva na rezance zrezana krompirja.

Goveji zrezki

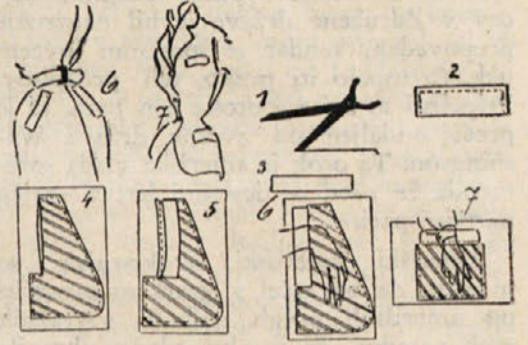
Vzemi 75 dkg govejega stegna, sol, po-

per, 10 dkg masti, 4 žlice čebule, 4 žlice svežih ali suhih gob, 5 srednje velikih krompirjev, 2 do 3 žlice kisle smetane, 1 žlico moke.

Iz primerne količine govejega stegna narežemo zrezke, jih dobro potolčemo, osolimo in popopravimo. V kozilici razbelimo malo masti ter položimo vanjo nekaj zrezkov, vrhu tega pa še sesekljano čebulo in gobe. Ko smo porabili vse meso, denemo po vrhu na ploščate koščke zrezan surov krompir, vse skupaj pokrijemo in dušimo na zmernem ognju. Malo pred serviranjem polijemo zrezke s smetano, ki smo ji primešali 1 žlico moke.

Kako delamo žepi

Žepi so važen del oblačila. Povsod jih imamo rade — na krilu, na obleki, plašču ali na kostumu, povsod jih tudi potrebujemo. Najbolj preprosto je, če žep na določenem mestu našijemo. Vrezani ali vsiti žep pa zahteva že več znanja. Slika 1 kaže, kako zarezemo blago tam, kjer želimo, da bo žep. Nato izdelamo iz istega blaga patno prav v taki velikosti, kakor je prerez žepa. Glej sliko 2! V dolžini za-

reze sešijemo žep iz blaga za podlago; to bo natranji del žepa, ki ga naredimo tako kakor kaže slika 3, nato ga po sliki 4 prišijemo na spodnjo stran odprtine žepa in z istim šivom na površini dodamo še patno. Na vrhni strani patno ob straneh pripravimo z nevidnimi šivi, na notranji strani žepa pa jo tudi z drugim šivom na roko lepo izdelamo. Sliki 6 in 7 kažeta narejen žep. Oblika žepa 6 velja za diagonalno vrezane žepi. Ravno vrezane žepi šivamo prav tako, le notranja oblika žepa je taka, kakor jo kaže slika 7.

njegovega dela, ker vemo, da težja dela zahtevajo predvsem večjo količino kaloričnega dela prehrane, med katero spadajo tudi ogljikovi hidrati.

Način prehrane sladkorno bolnih določijo vedno v bolnici, prav tako določijo ali bo potrebno dajanje insulinskih injekcij in koliko mora bolnik jemati insulina dnevno.

Ker je zdravljenje z insulinom tako rekoč trajno, mora bolnik tudi doma po odpustu iz bolnišnice v težjih primerih bolezn naprej dobivati insulin. Če je bolnik v stanju, da si injekcije sam daje, kar je najbolje, ga že za časa zdravljenja v bolnišnici poučijo o vsem, kar je važno za dajanje injekcij.

Vsi sladkorno bolniki torej ne dobivajo insulina, kar je odvisno od njihove bolezni. Prav tako vsi bolniki ne dobivajo istih koli-

Naprodaj pri:
RUDOLF SIMONITSCH
Waagplatz 2 Borovlje — Ferlach Tel. 389
in pri vseh ostalih trgovcih

čin insulina. Dobivati morajo točno predpisano količino, ker sicer nastopijo težke motnje, ki končajo lahko smrtno.

Iz preiskav seča zdravnik sklepa o nadaljnjem zdravljenju sladkornega bolnika. Pa tudi druge vmesne bolezni, zlasti razne vročinske bolezni, lahko v precejšnji meri porušijo že uravnoteženo sladkorno bolezen. Zato je prav, da se sladkorno bolnik pri vsaki večji spremembi zdravstvenega stanja posvetuje s svojim zdravnikom glede nadaljnega zdravljenja sladkorne bolezni.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Sladkorna bolezen

V splošnem je o sladkorni bolezni vsem premalo znanega. Ne zavedamo se, da taki bolniki ne pridejo iz bolnice zdravi, temveč so podvrženi zdravljenju še dolgo časa.

Da bomo prav razumeli sladkorno bolezen, se moramo seznaniti z delovanjem žlez človeškega telesa. Poznamo žleze z zunanjim izločanjem kot so žleze slinavke v ustih, lojnice, znojnice, žleze v sluznici želodca in črevesja, ki izločajo prebavne sokove. Na drugi strani imamo celo vrsto žlez, ki izločajo posebne izločke, nazvane hormoni. Ti uravnavajo številna dogajanja v organizmu. Tudi sladkorna bolezen je v jedru nepravilno de-

KRALJICA ZDRAVILNIH VRELCOV
pri obolenjih: žolča, jeter, želodca, dihalnih organov, kakor tudi pri stvarjanju peska in kamnov v ledvicah, žolčniku in mehuru, odlična pri gorečeli

lovanje določenih žlez z notranjim izločanjem. V stvari gre za pomanjkanje insulina, ki ga izloča žleza trebušna slinavka. Insulin ima v telesu važno vlogo. Skupaj z izcedkom nadledvične žleze — adrenalinom — drži v ravnovesju krvni sladkor. Pri premajhnem izločanju insulina se bo pojavila sladkorna bolezen ali kot ji strokovno pravijo, diabetes.

Bolnik začuti najprej prekomerno lakoto, žejo in izloča zelo velike količine seča. Ravno žeja ga najčešče napoti, da se obrne k zdravniku. Med drugim opažajo taki bolniki razne gnojne spremembe na koži, kot so mozolji itd.

Od kod tej bolezni tako čudno ime? Ime je dobila po tem, ker bolniki izločajo v seču sladkor. Tega lahko dokažejo v laboratorijih z različnimi reakcijami.

Ali je sladkorna bolezen ozdravljiva? Pri nezdravljeni sladkorni bolezni lahko pride do težkih komplikacij, nezavesti in smrti. Zdrav-

ljenje sladkornih bolnikov je usmerjeno v glavnem v dve smeri. Na eni strani je treba določiti pravilno prehrano, če pa samo z dieto ne moremo uravnesiti obolenja, tedaj bolniku dajemo injekcije insulina, ki ga telo samo premalo proizvede.

Da bomo prehrano diabetičnega bolnika prav razumeli, moramo poznati osnove človekove prehrane. Človekova prehrana je sestavljena v glavnem iz dveh delov; na eni strani iz tistih živil, ki dajejo telesu kalorije, na drugi strani pa so telesu za pravilno delovanje potrebne še druge snovi, kot so vitamini, voda in rudnine. Ta del prehrane nima kalorične vrednosti. Imenujemo jo zaščitna ali varnostna prehrana. Če pri pomanjkanju kalorične prehrane nastopi hujšanje, nastopi jo pri nezadostni varnostni prehrani težke motnje. H kalorični prehrani spadajo v prvi

Železnokapeliški Carinthia Lithion vrelci

vrsti ogljikovi hidrati, kakor kruh, krompir, sladkor, testenine itd., potem beljakovine, kakor živalske in rastlinske, vse vrste mesa, mleko in mlečni izdelki, jajca itd. nadalje maščobe (masti in olja).

Pri sladkorni bolezni gre za nepravilno presnovo ogljikovih hidratov, za katerih izkoriščanje v telesu je nujno potrebna prisotnost insulina v telesu. Ob normalnem uživanju ogljikovih hidratov in če v telesu ni dovolj insulina, poraste krvni sladkor in se pojavi sladkor tudi v seču. Torej bo prehrana sladkornega bolnika med drugim temeljila v tem, da mu določimo količino ogljikovih hidratov, ki jo sme uživati. Pri tem se seveda oziramo na starost bolnika, način in vrsto

PRAKTIČNI NASVETI

* Blato ptičev izbrisi previdno. Sledove v beli tkanini mani s svežim kruhom, v temni s črno kavo.

* Dlake in puh odstraniš iz obleke, če jo drgneš z žametasto rokavico.

* Madeže vode v vazah in posodah, ki jih rabimo izključno za vodo, odstranimo, če vlijemo vanje nekoliko kisa in vode.

* Še eno luknjico na pasu, ki nam je prevelik, napravimo, če ga prebodemo z žarečo pletilno iglo.

»Gospod ravnatelj, kupca poznate, dobro poznate,« je hitel mešetar, »spoštovan človek je«. Nenadoma pa se je dvignil, stopil k pisalni mizi, se sklonil preko nje k Dobniku in nadaljeval skoraj skrivnostno. »Gospod ravnatelj, že jutri bova prišla s kupcem, videli ga boste in udarila si bosta v roko. Zdaj pa udarite v moj!

Dobniku ni bilo všeč Rodovškovo slepomišljenje. Potegnil je roke k sebi in vprašal: »Kaj bo ukrenil kupec s Svenškovi?«

Rodovšek je sedel, pomislil trenutek in povedal: »Tudi o tem sva že razpravljala. Vse je že urejeno. Svenškovi seveda ne bodo ostali na Vinskem vrhu.«

»Čemu ne?« se je zavzel Dobnik.

»Že več posestev sem kupil na dražbi in prepričal sem se, da je nemogoče delati z nekdanjimi lastniki,« je Rodovšek mirno razložil. »Spočetka so ponižni in delavni, a sčasoma se polenijo. Kar je še hujše, krasti začno in goljufati. Svenška poznam, skrben je in delaven, tudi kupec ga pozna, zato ga ne bo postavil na cesto, samo zamenjal ga bo. Moj kupec ima tri vinograde, vsakega na drugem vrhu. Vsakih nekaj let zamenja viničarje. Ta se je preveč udomačil, oni se neprestano prepira s sosedi, ali je z njimi v prevelikem prijateljstvu, kar spet ni dobro. Ko pride na drugi vrh, se ne more takoj znaj-

ti. Tako dela tudi država s svojimi uradniki. Obnese se.«

Dobnik je bil tako presenečen, da ni mogel takoj spregovoriti.

»Svenšek bo prišel v drugi kraj,« je Rodovšek nadaljeval bučno, »spet bo lahko mislil samo na delo in na to, da si bo kaj prislužil. Ne bo ga trapila nekdanja njegova zemlja. Postal bo eden najboljših viničarjev.« Ker se Dobnik še vedno ni oglašil, se je razlil po gladkem mešetarjevem obrazu lokav smehljaj. »Ej, s temi ljudmi je treba znati ravnati. Gospod ravnatelj, ne smete verjeti samo obrazu, ki vam ga kažejo, imajo še drugega, ki ni prav nič ponižen. Jaz poznam haloške viničarje, nisem sicer doma iz Haloz, a živim med njimi že več kot trideset let. Samo zato so tako hinavsko ponižni proti gospodi, da bi jo laže prevarili, ali pa, ker se čutijo krivi pred njo.«

Rejeni mešetar je še govoril, toda Dobnik ni prav slisal njegovih besed. Kaj bodo dejali Svenškovi, ga je prešlo, ko bodo zvedeli, da jih je prodal z zemljo vred? Kako jim bo, ko bodo morali zapustiti svoje nekdanje posestvo?

Vstal je.

»Gospod Rodovšek,« je spregovoril rezko, »dokončno se bom dogovoril s kupcem, pridita jutri popoldne. Zdaj res ne utegnem več.«

Rodovšek se je nekoliko poparjen poslovil.

Drugi dan popoldne je potrkal na vrata Dobnikove pisarne osmošolec Marko Turkuš. Dobnik ga je poznal. Kot odbornik Ljudske univerze in Dramatskega društva se je često srečal z njim. Imel ga je za bistrega in delavnega mladeniča. Ponudil mu je stol in radoveden čakal njegovih besed.

Marko je sedel. Bil je nekoliko v zadregi, vendar je začel brez ovinkov. »Gospod ravnatelj, prišel sem, da se pogovoriva o Svenškovi.«

»O Svenškovi?« se je Dobnik začudil.

»Svenškovi je treba pomagati. Vem, gospod ravnatelj, da jih ne izrabljate kakor ostali vinogradniki svoje viničarje, tudi si niste kupili vinograde, da bi si z dobičkom, ki vam ga daje, čez deset let ali še prej kupili drugega. Toda v dejstvu, da je kmet, ki ni izgubil zemlje po svoji krivdi, vaš viničar, nekaj ni prav!«

Dobnik ni vedel, kaj naj reče. Ali naj tega predrznega mladeniča kratkomalo spodi ali naj mu pritrdi? Nekoliko zbežgan je preložil listine pred seboj in se spet ozrl v Marka, ki je mirno nadaljeval.

»Vi imate svoj poklic, haloško posestvo vam ni potrebno za vzdrževanje vaše rodbine. Vi ste jurist in finančnik, to je vaš poklic, ki ste se mu posvetili. Posestvo je za vas nekaj postranskega. Svenšek se je rodil kot haloški kmetič, leta in leta je obdeloval svojo zemljo, ki je redi-

la njegova in njegovo rodbino, dokler se ni zrušilo nanj vse hkrati: gospodarska stiska, previsoko odmerjeni dedni deleži, dolgovi, nestrpnost upnikov. Mahoma je postal iz posestnika viničar. Zdaj dela za tujega gospodarja na zemlji, ki je bila še pred kratkim njegova. Gospod ravnatelj, znani ste kot napreden in socialno čuteč človek, zato sem prišel k vam, da vas vprašam, ali ste se te neskladnosti že zavedli?«

Dobnik se je nasmehnil.

»Dragi mladi človek,« je odvrnil skoraj sproščeno, »že ob svojem prihodu na Vinski vrh sem jo živo občutil. Storim vse, kar morem, da izboljšam Svenškov položaj. Toda razmerja med seboj in Svenškom ne morem spremeniti.«

»Čemu ne?« ga je zavrnil Marko. »Vrnite mu posestvo!«

»To je lahko reči, toda kako morem zavreči pet in trideset tisočakov? To je denar, ki ga je moja žena dobila za dedščino, denar, ki si ga je njen oče, poštni uradnik, pristradal.«

»Prepričan sem,« je Marko mirno nadaljeval, »da vam bo Svenšek v desetih, petnajstih letih povrnil, kar ste dali za njegovo posestvo. Nikake izgube ne boste utrpeli. Rešili boste številno družino, obenem pa pokazali, kako je treba pomagati viničarjem in jih dvigniti iz njihovega ponižujočega stanja.«

(Nadaljevanje prihodnjic)

Nevarnost kostolomnice in rahitisa je pri živini letos velika

V nasprotju z zadnjimi leti je bil letos pridelek krme obilen. Zaradi prekomernih padavin pa sta letošnje seno in otava revna na apno in fosforju. Revnost na teh dveh rudninskih snoveh pa je posebno velika tam, kjer travnikov niso gnojili s apnenimi in fosfatnimi gnojili (tomazeva žindra, superfosfat, gnojilno apno).

Razlaga za to dejstvo je zelo enostavna. Našim travnikom primanjkuje apna in fosfora. Zato ga tudi rastline, ki tam rastejo, ne morejo vsebovati. V mokrih letih, kakršno je bilo letošnje, pa je zaradi preobite vlage v zemlji bila, zlasti kar tiče apna, še ta malenkost odtegnjena rastlini. Razstojeno apno so rastline sicer našle, vendar je bilo — prav zaradi pomanjkanja — preveč razredčeno. Kar pa so rastline na teh snoveh mogle črpati iz zemlje, je šlo z dolgotrajnim sušenjem in čestim namakanjem sena po dežju v zgubo.

Pomanjkanje apna in fosforja se letos kaže že v tem, da živina seno in otavo ne žre z tako slastjo, kakor v drugih letih in da je kljub obilemu krmiljenju ne spravimo do tiste molznosti in reje, ki bi jo po vseh pravilih in izkušnjah pričakovali. Toda to ni edina škoda. Letos poleg tega še preti velika nevarnost, da se bosta po naših hlevih pojavili kostolomnica in rahitis. Dočim je kostolomnica nevarna bolezen predvsem visokobrajnih in novomolznih krav, se rahitis zlasti pojavlja pri mladih teletih in pujskih. Vzrok obeh je vendar isti: pomanjkanje apna in fosforja v krmi, ne glede nato, da sestoja n. pr. pri mladih krma v glavnem iz materinega mleka. Tudi mleko je produkt sena in otave in more naravno vsebovati samo toliko rudnin, kolikor jih vsebuje krma, ki jo krava dobi.

Vzrok rahitisa pa je poleg pomanjkanja rudninskih snovi tudi še pomanjkanje vitamina D. Vitamin D uravnava v telesu, da se fosfor in apno odlagata v kosteh. Če tega vitamina ni, bodo živali obbolele za rahitisom, tudi če dobijo dovolj fosforja in apna. Namesto, da bi se odlagala v kosteh, jih truplo izloča z bla-

tom in sečem. Vitamin D pa posreduje mo živalim s soncem in ultravioletnimi žarki ter (v primeru obolenja) z ribjim oljem.

Kako velika je potreba živali po apnu in fosforju spoznamo, če upoštevamo, da izloči krava z 10 l mleka 6—7 dkg teh snovi, prve dni po otelitvi pa celo 20 dkg.

Da obvarujemo govejo čredo pred rahitisem in kostolomnico in s tem pred občutnim shujšanjem, je treba takoj pričeti z dodatnim pokladanjem krmilne krede in fosfornokislega apna (klajnega apna). V prometu so tudi različni krmni

koncentrati, ki vsebujejo rudninske snovi. Ne bojmo se, da bi letos dali živalim preveč rudninskih snovi.

Razumljivo pa je, da moremo od rudninskih snovi pričakovati zdrave živali le, če bodo imele te tudi pozimi priložnost gibanja na zraku in soncu zimskega tekaljšča. Prav tako je razumljivo, da od samih rudninskih snovi prirastka in dobre molznosti ne moremo pričakovati. Pri letošnji slabi krmi moramo živalim dodajati tudi beljakovinsko krmo (otrobi, tropine, krmni kvas etc.).

Miha pod goro

Molznost krav ob domačih obsežnih krmilih

Spričo nesorazmerno visokih cen za krepka krmila in spričo dejstva, da v mnogih predelih naše gorske dežele ni mogoče naravnost prodajati mleka in mlečnih proizvodov, krmijo mnogi naši gospodarji svojo molzno živino samo z doma pridelanimi obsežnimi krmili. In marsikdo, ki je letos pridelal obilo sena in otave, ponosno naglašajo: „Jaz pa pokladam samo seno, nič slame!“ Dejstvo je vendar, da je tak gospodar čestokrat zmotnega mišljenja, če misli, da svoje kravce krmi bogve kako dobro.

Koliko mleka nam more dati krava v primeru krmiljenja s samim senom?

Če hočemo, da ohrani krava svojo težo in svoje rejsko stanje, more molznica — ob 15 kg slabega sena (kakoršno je to letos v večini primerov!) — dati le 3 litre mleka dnevno. Če pa je seno zelo dobro, da vsebuje 5% beljakovin, ga za 9 litrov mleka na dan zadostuje 15 kg.

Ako poleg sena pokladamo še peso, se mlečnost sicer dvigne, toda razmerje hranljivih snovi postaja v taki krmi tako nepovoljno, da bi morali, če bi imeli zares dobre molznice, pokladati vsekakor še beljakovinska krmila (mešanice z oljnimi tropi-

1. primer: 7 kg čiste suhe lucerne	} = 17 litrov mleka po beljakovini in 16½ litrov mleka po škrobni vrednosti
6 kg prav dobrega sena	
40 kg pese	
2. primer: 13 kg čiste suhe lucerne	} = 23 litrov mleka po beljakovini in 14 litrov mleka po škrobni vrednosti
40 kg pese	
40 kg pese	
3. primer: 9 kg lucerne	} = 18 litrov mleka po beljakovini in 19 litrov mleka po škrobni vrednosti.
15 kg koruzne silaže	
40 kg pese	

Vendar najdemo pri nas tudi primere nepremišljenosti ali neznanja, ali tudi nemogočnosti drugega krmiljenja (vsled neskladnega pridelovanja krme!), ko pokladajo samo čisto suho lucerno. Koliko mleka lahko daje krava teoretično n. pr. ob 15 kg same suhe lucerne dnevno? Po beljakovini 24 litrov, po škrobni vrednosti vendar samo 3 litre. Množina mleka bo v tem primeru praktično sicer višja od treh litrov toda znatno nižja od 24 litrov in pomeni tako krmiljenje izredno in škodljivo zapravljanje dragocene beljakovine.

Koliko imamo pri nas še primerov, da kljub obilemu letošnjemu pridelku obsežne

krme, pokladajo še slamo. So primeri, v katerih smatrajo dnevni krmski obrok za molznico z 8 kg sena, 4 kg slame in 15 kg pese, da kar zadovoljuje. Koliko mleka more vendar dati krava ob taki krmi, ne da bi shujšala. Po beljakovini 3½ litra, po škrobni vrednosti 8 litrov.

Če imamo v hlevu krave z večjo dnevno molznostjo od 3½ litrov, bi morali pokladati tudi še beljakovinsko krepko krmo ali pa opustiti pokladanje slame in vzeti v obrok z beljakovinami bogatejšo seno (deteljo), da bi nam živali ne shujšale in morebiti tudi ne zbolele.

Vernik

Zavarujmo sadno drevje pred zajcem

Zajec dela tekom zime škodo z objedanjem mladih drevesc v našem sadovnjaku. Da preprečimo to škodo, moramo drevesca obdati s slamo, koruznico, smre-

kovimi vejami ali pa s primerno ograjo iz lat oz. kravnikov. Lahko pa napravimo tako imenovane žične hlače. Te bi morale biti vsaj 80 cm visoke. Mreža mora biti dovolj gosta in se ne sme dotikati debela. Če zapade visoko sneg, lahko tekom zime žico primerno visoko dvignemo. Žične mreže so zelo trpežne in jih lahko več let pustimo ob drevesu. S slaminim ovojem nudimo zavetišče raznim sadnim škodljivcem živalskega izvora.

Poleg teh naprav, ki zahtevajo veliko delovnega časa, lahko zavarujemo sadno drevje z beležem iz zmesi ilovice, kravjaka in krvi. Lahko pa se poslužimo tudi kemičnih sredstev, ki so danes v prometu in sicer: Cortisan, Nical-Wildverbissmittel ali pa Wipox.

Detelja — tudi za kokoši

Detelja vsebuje veliko beljakovin, ima pa tudi precej apna v sebi. Zato vpliva deteljno seno zelo dobro na nesnost. Seno je treba drobno nasekati ali pa otreči. Nato ga poparimo z vrelo vodo in pustimo, da nekoliko stoji. Ko je tako pripravljeno, ga zmešamo med mehko pičo. Skoraj gotovo bomo imeli s tako krmo lep uspeh. Če ga ni, kokoši gotovo niso dobre nesnice, ali pa je kak drug poseben vzrok, na primer premrzeli kokošnjak, nečistoča v kurniku ali kaj podobnega.

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Pomen zastavne pravice v zemljiški knjigi

II.

Če je dolžnik sicer dejanski, še ne pa zemljejniji lastnik posestva, na katero naj se nanaša neka zastavna pravica, se mora zaradi varnosti popolna posojilna pogodba ali kaka druga obveznost napisati ravno tako natančno, kakor za zemljiško knjigo. Vsebovati mora ves dogovor in celotno podlago z dovoljenjem vknjižbe posojila ter biti podpisana pred sodnijo ali notarjem. S posebnim dopisom se mora taka pogodba založiti pri sodniji in mora v tej vlogi biti natančno navedena lega posestva in ves drugi opis, tako da ni mogoča nobena zamenjava. To ima pri še nevknjiženih posetvih prav tako veljavo, kakor dejanski vpis v zemljiško knjigo; tudi potem še, ko se tako posestvo enkrat vknjiži.

Na isti način se lahko zavaruje kako posojilo ali druga obveznost na stavbah, ki stojijo na tuji zemlji in po dogovoru niso namenjene, da bi tam ostale. Navadno spada vsaka stavba — tudi na tujem — k zemljišču, na katerem stoji. So pa dandanes, kakor smo že zadnjič omenili, tudi stavbe, ki so na razne načine prenesene. Če torej na primer lastnik take stavbe še nima svojega zemljišča, se mogoče zmeni s kakim sosedom, da začasno pozida na njegovem in stavbo pozneje prenese. Najame posojilo in upnik se hoče vknjižiti. Pa kako, ko stoji stavba na tujem? Ravno tako kot v prejšnjem primeru: Stavba mora biti točno opisana po kraju, legi in zunanosti v posebni pogodbi, v kateri lastnik zemljišča potrdi, da stoji stavba sicer na njegovi parceli, da pa je last tistega, ki prosi za posojilo. Upnik in dolžnik, ki je lastnik stavbe in ki mora dati obenem z dolžnim pismom dovoljenje za vknjižbo dolga, pa zaprosita, da se ta pisma oziroma pogodba z dovoljenjem zastavne pravice pri sodniji založijo.

Tu se v danem primeru lahko pojavi še vprašanje, kako je z lastnino, če kdo kupi tako na tujem stoječo hišo, ker je parcela, na kateri hiša stoji, pač vpisana pri tujem posestvu? Saj lastnik posestva le-to ali vsaj dotično parcelo lahko kdaj proda ali zadolži! Odgovor je enostaven: Lastnina se lahko zavaruje slično kakor prej posojilo. Z lastnikom zemljišča odnosno parcele je treba napraviti spet natančno kupno pogodbo, v kateri prizna odnosno potrdi, da je z izvršeno kupčijo prešla stavba v last kupca ter dovoli, da se na njej vpiše kupčeva lastninska pravica. Tudi taka pogodba se po podpisu pred sodnijo ali notarjem s posebno skupno prošnjo založi pri sodniji. Če potem lastnik posestva, na katerem stoji hiša, svojo zemljo ali vsaj dotično parcelo proda, se na osnovi omenjene založitve pogodbe vpiše lastninska pravica kupca hiše v zemljiški knjigi in novega lastnika zemljišča.

Še drugo vprašanje: Kakor znano je treba vpise v zemljiško knjigo čimprej urediti, da ne pride prej kdo drugi in s tem dobi prednost. So pa slučaj, ko je že vse dogovorjeno (prodaja ali posojilo ali kaka druga obveznost, ki zaradi varnosti spada v zemljiško knjigo), pa pogodnika ne vsta vložne številke posestva ali zemljišča, na katerem naj bi se nekaj vknjižilo. Medtem ko poizvedujeta, poteče precej važnega časa, ki je navsezadnje lahko zgubljen. V takem slučaju naj upnik odnosno novi lastnik takoj zaprosi za predznambo zastavne pravice (nemško: Vormerkung des Pfandrechtes) ali za predznambo lastninske pravice — kakršen je pač slučaj. S tem pridobi upnik vsaj pogojno zastavno pravico odnosno novi lastnik vsaj v zemljiško knjigo vpisano pogojno lastninsko pravico, ki se pozneje spremeni v končoveljavno zastavno ali lastninsko pravico, toda samo, če se v roku 14 dni napravi nova, tudi pred sodnijo ali notarjem podpisana vloga, v kateri dolžnik ali prejšnji lastnik s pravnimi številkami odobri predznamenovani vpis kot pravilen. Če pa upnik odnosno novi lastnik ne dobi take odobritve takoj, mora že v 14 dneh (računano od prvotnega vpisa) vložiti tožbo na odobritev. Iz tega razloga, namreč zaradi natančnega časa, se mora prva predznamba dostaviti vsem udeležnim lastnoročno.

Tržno poročilo za klavno živino

V ponedeljek, 29. novembra so prignali na dunajski trg St. Marx in prodali:

	cena za kg žive teže
268 volov	8.30—11.50
166 bikov	9.70—11.60
932 krav	7.20— 9.40
1.001 telic	9.20—11.30

Neprodanih je ostalo 8 volov, 3 biki in 8 krav. Nepitane živali (klobasarice) so prodali po 6—9 šil.

V torek, 30. p. m. je bilo na sejmu klavnih prašičev ponujenih in prodanih:

domačih prašičev	4.326
madžarskih prašičev	1.514
jugoslovanskih prašičev	449
bolgarskih prašičev	600

Žive živali so plačevali po 12.50 do 14.—šilingov, zaklane pa po 17.50—18.80 šil. za kg.

Iz primerjave našega zadnjega poročila z današnjim vidimo, da je ponudba domačih prašičev narasla za 1.283 komadov, število uvoženih pa je padlo za 322 komadov. Kar tiče ponudbe klavne goveje živine, sodijo, da trenutna ponudba krije povpraševanje; računajo pa, da bo povpraševanje do konca leta še nekoliko naraslo. S prizvokom strahu pred padcem cen klavnih živali ocenjujejo agrarni krogi poročila iz Amerike, po katerih v zadnjih mesecih cene klavnih prašičev vidno padajo in kjer je v zadnjem času tudi pričela rahlo padati cena klavnih govedi.

Kaj obeta cena krompirja?

Položaj na krompirjevem trgu se v zadnjem času ni spremenil. Uradno borzno poročilo še zmeraj navaja naslednje grosistične cene:

Ackersegen	63.— — 65.—
Böhmov rani	74.— — 78.—
Sieglinde	75.— — 80.—

Tirolska, Solnograška in Predarlška so v zadnjem času uvozile jedilni krompir, ki pa so ga zaradi neodgovarajoče kvalitete in tudi neprimerne cene težko prodale.

Na zadnjem občnem zboru Avstrijske semenarske zadruge je bila v zvezi s stalnim spreminjanjem cene krompirja na kmetijskem ministrstvu postavljena zahteva po uradni stabilizaciji cene krompirja. Slovenska kmečka zveza je po svojih zastopnikih že v februarju t. l. v kmetijski zbornici postavila podobno zahtevo.

Slovenska kmečka zveza sporoča:

S krajevnimi kmečkimi posvetovanji nadaljujemo v teku meseca decembra v naslednjih krajih:

GLOBASNICA

v torek, 14. decembra 1954, ob 19. uri zvečer pri Šoštariju;

PLIBERK

v sredo, 15. decembra 1954, ob 9. uri dopoldne v prostorih kmečko-gospodarske zadruge;

ŠMIHEL

v sredo, 15. decembra 1954, ob 14 uri popoldne pri Šercerju;

DOBRLA VES

v petek, 17. decembra 1954, ob 9. uri dopoldne v prostorih hranilnice in posojilnice;

ŽELEZNA KAPLA

v ponedeljek 20. decembra 1954, ob 9. uri dopoldne v prostorih kmečko-gospodarske zadruge;

VELIKOVEC

v sredo, 22. decembra 1954, ob 9. uri dopoldne v prostorih hranilnice in posojilnice.

Kmetovalci, udeležite se posvetovanj v čim večjem številu!

Ženski in moški **Plašči** - modna hiša **Stefan BLATTERER** **BELJAK - VILLACH**
BAHNHOFPLATZZBORNICA OBRTNEGA GOSPODARSTVA
ZA KOROŠKO
sekcija za trgovino**Koroški trgovci**
prosijo občinstvo, da prične že sedaj z**božičnimi nakupi**Vse trgovine bodo v
sredo, dne 15., in sredo, dne 22. decembra
(v mestu Velikovec obakrat v četrtek)tudi popoldne
odprte. Razen tega bodo trgovine odprte na**srebrno nedeljo**
(12. decembra) od 13. do 18. ure ter na**zlato nedeljo**
(19. dec.) od 9. do 12. in od 14. do 18. ureKdor pravočasno kupi, ima največjo izbiro!
Odjemalcu, ki ne pride v zadnjem trenutku, se
trgovci lahko posveti s posebno pozornostjo.**Gummi-Berger**

Celovec, tel. 45-23

Kardinalsplatz 11 Benediktinerplatz 10

- gumi - izdelki vseh vrst
- plastični izdelki
- dežni plašči
- prašni plašči
- gumijasti škornji
- gumijaste cevi
- igrače
- kopalne potrebščine
- mizna pokrivala
- pnevmatika za avtomobile
motorna ter navadna
kolesa

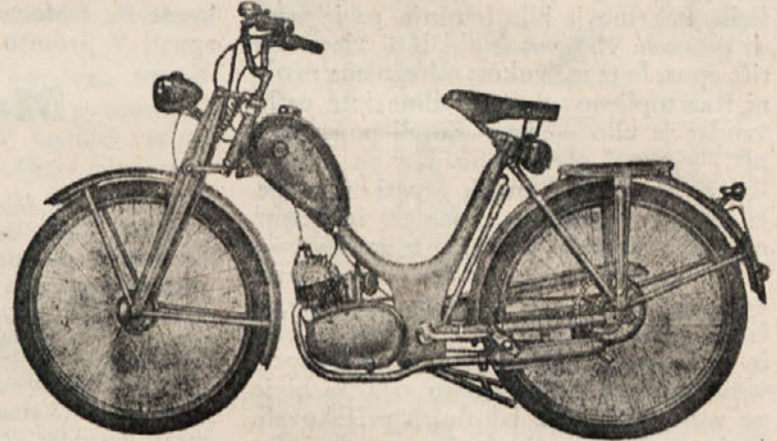
Popravila in obnovitev gumijastih
predmetov.**Zanimanje za cenena motorna vozila**

V dunajskih in in drugih avstrijskih modnih salonih avtomobilov vzbujajo predvsem zanimanje ceneni avtomobili, najbolj pa motorna kolesa tipa »Vespa«. Tovarna v Halleinu je izdelala novo motorno kolo z malimi kolesi in sicer v dveh vzorcih, standardnem in luksuznem. To kolo doseže hitrost 60 kilometrov na uro, potrošnja bencina pa znaša 1,8 litra na 100 kilometrov. Motor, katerega cena je okoli 5000 šilingov, je za dve osebi. Posebno zanimanje pa vlada tudi za kolesa, na katerih so vzgrajeni pomožni motorji. Znan je »Moped HMW 50«, ki ga prav tako gradijo v Halleinu. Francoski »Velo-Sole« s pomožnim motorjem je tudi zelo razširjen. Pogonski agregat deluje na prednje kolo in ga je lahko izključiti. Lohmann-Diesel motor je podobnega tipa, katerega je mogoče montirati na vsako kolo. Njegova zmogljivost je 0,65 KS in uporabljajo kot pogonsko sredstvo čist svetilni petrolej ter znaša potrošnja 0,8 litrov na 100 kilometrov.

Tip motorja »Starlett Motoscooter« je nekako v sredi med motornim kolesom

navadno motorno kolo ter je opremljeno in tipom »Vespa«. Ta vrsta ima kolesa kot no z 98 ccm dvotaktnim motorjem in z dvema prestavama.

Motorjev tipa »Vespa« je mnogo najrazličnejših modelov na avtomobilskem trgu. Pri nas je trenutno največ v prometu Lohner- in Puchrollerjev. So motorji

MOPED HMW 50

na dvoje pa tudi na štiri kolesa. Luksuzno vozilo »Colibri Super-motor«, ki ga je postavila na trg avstrijska tvrdka, ima vgrajen 125 ccm DKW motor. Zanimanje vlada tudi za italijansko »Isatto« s štirimi malimi kolesi, ki doseže hitrost 85 km na uro ter porabi 3,75 litrov bencina na 100 kilometrov. Prav tako so tudi prikolice motorjev modernizirali in jim nadjali prikupno in praktično obliko.

Kletarstvo in izdelava žganih pijač**L. PELIKAN**se priporoča pri nakupu vina in žganih pijač
Celovec - Klagenfurt, PfarrhofgasseSmuči, smučarske palice, vezi,
smučarske hlače, anoraki, pulovri
stožci za kegljanje na ledu**Sporthaus Glockner**

OTTO MURK

Celovec - Klagenfurt

Alter Platz 25 - Telefon 32-51

Mestna garaža
in delavnice**Franz LIEGL**

Tankstelle

Celovec - Klagenfurt, Völkermarkter Ring 14

oddaja bencina
in dizel-olja**RADIO PROGRAM**

RADIO LJUBLJANA

Dobro jutro, dragi poslušalci! — 7.30 Gospodinjinski nasveti — 11.00 Radijski koledar — 12.00 Kmetijski nasveti — 12.45 Zabavna glasba — 15.15 Lahka glasba — 16.10 Utrinki iz literature — 16.30 Zeleli ste — poslušajte! — 19.00 Radijski dnevnik — 23.00 Oddaja za tujino.
Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00 in 22.00.

Sobota, 11. december:

6.35 Domači napevi — 11.15 Pisan drobiž za pionirje — 12.10 Polke in valčki — 15.40 Hrvatska narodna glasba — 18.00 Jezikovni pogovori — 18.15 Mladinske skladbe — 20.00 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 12. december:

8.00 Sinja bitka za hitrost — 9.00 Juha od špile (pravljica) — 13.00 Pol ure za našo vas — 13.30 Zeleli ste — poslušajte! — 15.30 S poti po Črni gori — 17.00 V plesnem ritmu — 18.10 Promenadni koncert — 21.00 Kulturna kronika.

Ponedeljek, 13. december:

11.15 Nekaj o slovenskih narečjih — 13.00 Nove knjige — 17.10 V svetu opernih melodij — 18.15 Igrajo veliki zabavni orkestri — 18.30 Zdravstveni nasveti — 20.00 Zunanje-politični feljton.

Torek, 14. december:

6.35 Slovenske narodne pesmi — 12.10 20 minut z veselimi godci — 13.00 Iz znanosti in tehnike — 15.45 Slovenske narodne pesmi — 19.30 Zabavna glasba — 20.30 Radijska igra: »Nora«.

Sreda, 15. december:

6.35 Pojo in igrajo Pohorski fantje — 14.10 Zabavne melodije — 18.15 Glasbeni mozaik — 20.00 »Rigoletto« (Verdijeva opera).

Četrtek, 16. december:

12.10 Igra godba na pihala ljubljanske garnizije — 13.10 V pesmi in plesu po naši deželi — 18.10 Pesem skozi stoletja — 18.30 Modni kotichek — 18.40 Slovenske umetne in narodne pesmi — 20.15 »Četrkov večer«.

Petek, 17. december:

6.35 Slovenske narodne pesmi — 12.15 Istrske pesmi — 13.00 Na straži — 15.15 Lahka glasba — 18.10 Poje ljubljanski komorni zbor — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.15 Prireditelji narodnih pesmi pred mikrofonom.

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.00 Glasbeni pozdrav — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Roman za ženo — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Mali koncert — 11.00 Šolska oddaja — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.02 Pestro namešano — 13.55 Slovenska oddaja — 14.25 Specialno za vas — 15.00 Šolska oddaja — 17.00 Kulturne vesti — 17.30 Popoldanski koncert.

Poročila dnevno: 5.49, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00 00.00.

Sobota, 11. december:

8.45 Daljni pestri svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 9.30 Športni obzornik — 14.35 Pozdrav nate — 15.35 Domači zvoki — 16.20 Kakor se vam dopade — 18.30 Slovenska klavirska glasba — 20.15 Dober konec tedna — dobro vse.

Nedelja, 12. december:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo — 8.10 Ti mila umetnost — 11.05 Nedeljski feljton — 14.30 Otroški oder — 15.00 Pozdrav nate — 17.00 Plesna glasba — 19.20 O, mirni čas — 20.15 Predvsem vedro.

Ponedeljek, 13. december:

8.45 Domača književnost — 14.05 Za našo vas — 15.30 Knjige za darila — 16.30 15 minut za Antonom Dermoto — 18.45 Slovenske pesmi — 20.05 Peljemo se s prometnim uradom — 20.50 Šlagerji.

Torek, 14. december:

10.00 Dekle brez moža — 14.05 Zdravniški vedež. Kulturne vesti — 15.30 Šlagerji prve izbire — 15.45 Dnevnik mosta — 19.15 Velika šansa — 20.05 Prenos iz parlamenta.

Sreda, 15. december:

8.45 Iz ženskega sveta — 14.00 »K'k je bou in k'k je še kej...« — 15.45 Za vesele mlade ljudi — 18.45 Za ženo in družino — 19.15 Kdo ve kaj? — 20.15 »Na ja in ne«.

Četrtek, 16. december:

13.00 Čajkovski: Slovenska koračnica — 14.05 Biseri slovenske književnosti: Iz del dr. F. Prešerna — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.05 Pri nas doma.

Petek, 17. december:

14.05 Za naše male poslušalce — 15.45 Gozdne pravljice — 17.25 En teden deželne politike — 18.45 Zvoki harmonike — 19.15 Zgrabite srečo — 21.20 Glasba iz vsega sveta.

Kaufhaus - Josef Rader

Celovec - Klagenfurt, Kramergasse 8

Nudimo: Znano Hopfgartner - blago, posteljino, perilo, nogavice, puloverje
Zavese vseh vrst od 10.— šilingov navzgor!**RADIO SCHMIDT**

hiša malih ljudi

za božični čas ugodno dobavlja
vse radio- in elektroopreme

Celovec - Klagenfurt, Bahnhofstraße 22

Ženske torbice, aktovke, kovčke, donarnice, nahrbtnike
in rokavice pri

Lederwaren

Marketz & Sereinigg

Celovec - Klagenfurt, Paradeisergasse 7 (Burg)

(V naši trgovini govorimo tudi slovenski)

Oglašajte v našem listu

Za praznike

najnovejše modele

v bogati izbiri

pri

Celovec - Klagenfurt

Bahnhofstraße 13

Kot darila najbolj razveselijo lastnoročno
pletene stvari!

Najboljšo volno za to dobite v

Wollstube

A. KLEMENJAK

Celovec - Klagenfurt, Obstplatz 3

Bogata izbira — zmerne cene

Primerna

božična darila

pri

Kobler & Co.

URE — NAKIT — OPTIKA

Beljak — Villach, Kirchenplatz 4

WIEN: TEL. 30 2-50

**Neudörfler
Büro Möbel**
WERK:
NEUDÖRFL/L.TEL.15

Dobavno skladišče za Koroško

Celovec - Klagenfurt

Wulfengasse 6 telefon 58 - 82

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc
Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Ce-
lovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za
vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiske:
Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava,
Celovec. — Dopiši naj se pošiljajo na naslov
Klagenfurt, 2, Postschleißbach 17.Neprekosljivi **Hoover** - pralni stroj
kuhinjski stroji, sesalniki prahu

za Tebe, za mene, za vse!

pri **H A A S & C O.**
CELOVEC, Bahnhofstraße 3